

DUTCH BIRDING

VOLUME 13 • NO 2 • 1991

Dutch Birding

Postadres Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland

Faxadres Dutch Birding, p/a IVN (Paul Böhre), Amsterdam, Nederland, 020-6266091

Redactiesecretariaat Gerald Oreel (020-6730710)

Redactie Arnoud van den Berg, Tom van der Have, Graham Holloway, André van Loon, Gerald Oreel, Frank Rozendaal en Hans Schekkerman; DB Actueel: Max Berlijn, Ruud van Dongen en Jaap Eerdmans

Fotografische redactie René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Nederland (010-4508879)

Productie en lay-out André van Loon (020-6997585) en René van Rossum

Advertenties JanJaap Brinkman (015-569353/020-6851616)

Redactiemedewerkers Klaas Eigenhuis, Ted Hoogendoorn, Edward van IJzendoorn, Karel Mauer en Hans van der Meulen

Abonnementen 1991; NLG 45 (Nederland) of BEF 900 (België); NLG 50 (overige landen binnen Europa) en NLG 55 (landen buiten Europa). Girorekening (Nederland) 41 48 343; girorekening (België) 000 1592468 19; bankrekening 54 93 32 065 van Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Rekeningen tnv Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland.

Voor abonnementen, inlichtingen en adreswijzigingen kan men zich richten tot: Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift met nummers in februari, april, juni, augustus, oktober en december. Het publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in Nederland en Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied.

Manuscripten behoren te worden uitgevoerd in machineschrift met een dubbele regelafstand en een ruime marge aan beide zijden.

Een lijst met tarieven voor de betaling van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar bij het redactiesecretariaat.

Dutch Birding Association

Adres Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland

Bestuur Paul Knolle (voorzitter), Enno Ebels (secretaris), Arnold Veen (penningmeester), Paul Böhre (public relations), Arnoud van den Berg, JanJaap Brinkman, Roy de Haas, Peter Meijer, Gerald Oreel en Frank Rozendaal

Bestuursmedewerkers Eugène van der Burg, Ron van den Enden, Leo Heemskerk, Ferry Ossendorp, Wim van der Schot, Kees Tiemstra, Dieuwke van der Veen en Peter van der Wolf

Travel-report service Dirk de Moes, Dartheideweg 2, 3956 NN Leersum, Nederland (03430-17115)

Telefoonlijnen 06-320 321 28 (vogellijn 50 cpm); 01720-38100 (inspreeklijn)

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna

Adres CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland

Leden Arnoud van den Berg (voorzitter), Pieter Bison (secretaris 020-6715783), Rolf de By (archivaris), Klaas Eigenhuis, Gerald Oreel, Cock Reijnders, Kees Roselaar en Gerard Steinhuis; SOVON-vertegenwoordiger: Ruud van Dongen

© 1991 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij Albédon/Klop BV, Postbus 3211, 2220 CE Katwijk, Nederland

ME NUTS KIEFT DE VOEG NAAR EEN BETERE KIJK OP ZIEKTEKOSTEN.

Wie op zoek is naar de beste ziektekostenverzekering moet zijn ogen goed openhouden. Want ook op dit gebied heb je bijzondere en minder bijzondere "soorten". Zo mag de Zeker Beter Polis van Nuts bijzonder genoemd worden. Omdat het een zeldzaam goede ziektekostenverzekering is voor een bescheiden premie (al vanaf f26,- per persoon per maand!). Ontwikkeld door Nuts, specialist in

ziektekosten met meer dan 35 jaar ervaring. En niet te vergeten met een uitzonderlijke visie. Want Nuts werkt zonder winstoogmerk en uitsluitend in het belang van de verzekerde. Het is dan ook in uw belang om uw assurantie-adviseur binnenkort eens naar de Zeker Beter Polis van Nuts te vragen.

Of, dat kan ook, bij Nuts de gratis brochure "Een betere kijk op ziektekosten." aan te vragen.

NUTS ZIEKTEKOSTENVERZEKERING N.V.
VERZEKEREN IS VOORUITZIEN

Stadhoudersplantsoen 214, 2517 SK 's-Gravenhage. Telefoon 070-3100614.

NATUUR & BOEK

specialist voor bioloog en natuurliefhebber

Een Witgatje is niet in de eerste plaats een klein beest, eerder een beest dat zich kenmerkt door een wit gatje, een witte stuit, een wit achterwerk. Waar een Witgat aan doet denken, laat zich raden: onder de tafel hou je stil, daar zat juffrouw Dikkebil; Dikkebil zo hiet ze - enzovoort, u kent het versje.

Een Goudhaan doet denken aan een goudfazant of aan Guus Geluk en het woord Goudhaantje geeft gedachtenassociaties van subtieler niveau; inderdaad ook aan een mooie jongen met veel geld en veel geluk. Als vogelnaam één van de zinvol gebruikte verkleinwoorden in onze taal: laat het ook nog een klein vogeltje wezen!

BLADKONING is onze aankondiging van vogelboeken. We mogen hopen dat ons gebruik van een megalomaan woord niet heeft geleid tot 't streven alle vogelnamen zonder verkleinend achtervoegsel ingang te doen vinden. We mogen trouwens hopen dat onze vogelboeken vaak zullen helpen een Bladkoninkje te vinden en herkennen.

De BLADKONING kent u nog niet? Die komt op verzoek.

NATUUR en BOEK Bankastraat 10 NL 2585 EN Den Haag

ZWARE TOCHT ~ LICHTE UITRUSTING

Om het hele jaar te kunnen kamperen, klimmen, bergwandelen, kanoën, fietsen; om 's winters te kunnen skiën heeft u een goede uitrusting nodig. Bever/E.S. heeft alles in huis voor elke tocht.

Een greep uit ons enorme assortiment:

- lichtgewicht tenten
- slaapzakken, hoge dons kwaliteit, synthetisch
- rugzakken, de grootste kollektie van Nederl.
- kleding, ventilerende regenkleding, skikleding
- dons jacks, warmte ondergoed, fiberpelstruien
- berg(wandel)schoenen
- ski's skischoenen; ook verhuur
- kaarten, reisgidsen, boeken, etc.

Kom snel eens bij ons kijken of vraag de zomer- of winterkatalogus: 070-3883700

BEVER ZWERFSPOORT

ERDMAN SCHMIDT

Den Haag
Bever Boek
Rotterdam
Utrecht

Calandplein 4 2521 AB
Kaart id. 070-3883700
Adm. de Ruyterweg 33
Balijelaan 12

Arnhem
Breda
Apeldoorn

Utrechtsestr. 5
Wilhelminastr. 22
Brinklaan 45

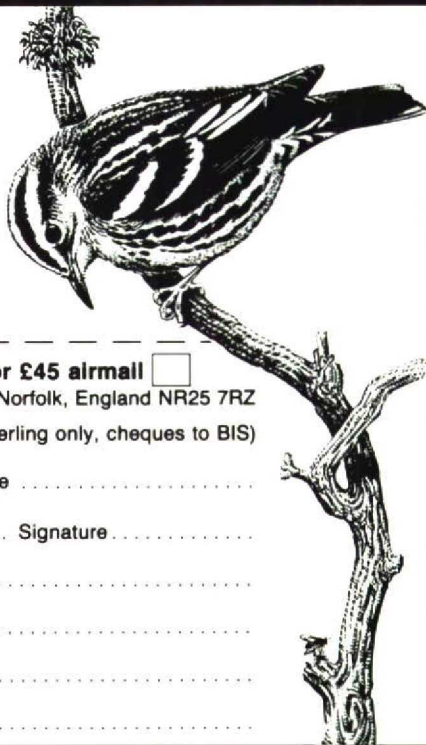
Haarlem
Hilversum
Hoogeveen

Zijlweg 63
sGravelandsweg 28
Weberstr. 7

For all that's best in birding

BIRDING WORLD

Identification papers. Photo essays. Conservation news.
Birdwatching holidays. All the latest sightings. Rarity reports.

ANNUAL SUBSCRIPTION (12 ISSUES): £26 , or £45 airmail

To: BIS, Stonerunner, Coast Road, Cley next the Sea, Holt, Norfolk, England NR25 7RZ

Giro (account no. 2102102), or Bank cheque (£ sterling only, cheques to BIS)

Credit card. Type Expiry Date

Card No. Signature

Name

Address

AANBIEDING

Kowa TSN-1 45° + 20-60x zoom, f 1295,-

Kowa TSN-3 45° + 20-60x zoom, f 1995,-

Kowa TS 601 45° + 20-60x zoom, f 825,-

Nieuw van Kowa!!!

Lupinus 8x42 BGA Rubber met tas, f 695,-

Lupinus 10x42 BGA Rubber met tas, f 795,-

Optolyth

Toering 10x40 BGA Rubber met tas, f 1175,-

Toering 7x42 BGA Rubber met tas, f 1195,-

Prijzen incl. BTW

architectura+natura internationaal booksellers

Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-23 61 86 - Holland

- Hawks, Eagles & Falcons
of North America
Paul Johnsgard f 108,-
- The Practical Ornithologist
John Gooders (paperback) f 33.90
- The Kite's tale
The story of the Red Kite in Whales
Roger Lovegrove f 62.35
- John Gould's Hummingbirds
met 418 schitterende kleurenplaten
f 110.10
- Uilen in de duinen
F.J. Koning & G. Baeyens f 33,-

DUTCH BIRDING SERVICE KIJK EN VERGELIJK !

DUTCH BIRDING in samenwerking met DANUBIA BELGIUM

NIEUW ! ZEER LAAGGEPRIJSD NIEUW !

BAUSCH & LOMB ELITE LEVENSLANGE GARANTIE

10 x 42 (rubber) lederen etui
8 x 42 (rubber) lederen etui

NLG
BEL VOOR PRIJSOPGAVE
BEL VOOR PRIJSOPGAVE

ZEISS WEST 30 JAAR GARANTIE

10 x 40 BGAT (rubber) + speciale tas	1750
7 x 42 BGAT (rubber)	1610
8 x 56 BGAT (rubber)	2054
15 x 60 BGAT (rubber) compleet	3193
10 x 25 B + speciale tas	793
8 x 20 B	736

OPTOLYTH 30 JAAR GARANTIE

Alpin 10 x 40 (rubber) + speciaal etui	755
Alpin 10 x 50 (rubber) + etui	825
Alpin 12 x 50 (rubber) + etui	895
Alpin 8 x 40 (rubber) + speciale tas	745
Touring 10 x 40 BGA (rubber) + speciale tas	1595
Touring 7 x 42 BGA (rubber) + speciale tas	1325
Royal 9 x 63 (rubber)	1495
Telescoop TBS 80 (groen rubber) + 20 x WA lens	1848
Telescoop TBS 80 (groen rubber) + 30 x lens	1690
40 x lens voor TBS 80	220

OPTICRON 5 jaar garantie (Japans)

10 x 40 ZWCF (rubber) WA	355
10 x 50 ZWCF (rubber) WA	365
8 x 42 ZCF Dioptron WA	595
10 x 42 ZCF Dioptron WA	595
10 x 50 ZCF Dioptron WA	625
Telescoop (45°, 60 mm) + 20-60 x zoomlens	1045

JAPANESE / RUSSISCHE VERREKIJKERS

8 x 30 Tenta USSR + etui	110
20 x 70 ZCF + etui	625
7-15 x 35 ZCF zoom + kompas	335
8 x 21 mini (rubber) + kompas	315

STATIEVEN

Slik SL 67	495
505 QF (3,800 gr.)	538
Slik SEC 16 (met pistoolgreep, 2800 gram)	415
Autoraamstatief	135

Informatie: Roy de Haas
Telefoon: 03240 - 62819

Prijzen miv. BTW en porto
Wijzigingen voorbehouden

Bovenstaande artikelen kunnen besteld worden door het vereiste bedrag over te maken op giro 4148343 tnv Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland, o/v het/de gewenste artikel(en). De bestelling wordt binnen drie weken goed verpakt per post thuisbezorgd.

Rare birds in the Netherlands in 1989

Arnoud B van den Berg, Rolf A de By & CDNA

This is the 10th annual report on rare birds in the Netherlands to be published in Dutch Birding (a Dutch-language version of this report appears in *Limosa*). It comprises 341 records (78% of which have been accepted) dating from 1989 (some into 1990 for long-staying individuals) as well as belated and reconsidered records, mainly from 1980-88, which have been evaluated by the Dutch rarities committee, the Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA. Several records for 1989 and earlier years are still under consideration for various reasons. A complete review of all rarity records from 1800-1980 has recently been completed and will be published in due course.

Details included (if available) for each accepted record are: province and locality; date(s); number of birds when more than one, plumage and sex; if trapped, photographed, sound-recorded or found dead (and where specimen is stored); names of up to three observers and relevant references in the literature (which normally includes (inter)national, not regional, journals). Numbers after each (sub)species' name refer to the total numbers of individuals 1 since 1 January 1980 but excluding 2 the current year. (Sub)species marked with an asterisk * are new to the Dutch list.

This report includes records in 1989 of 12 species considered by the CDNA but not previously covered in Dutch Birding: Cattle Egret *Bubulcus ibis*, Great Bustard *Otis tarda*, Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis*, Long-tailed Skua *Stercorarius longicaudus*, Gull-billed Tern *Gelochelidon nilotica*, Whiskered Tern *Chlidonias hybridus*, Bee-eater *Merops apiaster*, Cetti's Warbler *Cettia cetti*, Fantailed Warbler *Cisticola juncidis*, Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola*, Barred Warbler *Sylvia nisoria* and Treecreeper *Certhia familiaris*.

It is interesting to note that 19 species classified as vagrant in Britain occur in such numbers in the Netherlands that they are not listed in this report. These are Little Bittern *Ixobrychus minutus*, Night Heron *Nycticorax nycticorax*, Little Egret *Egretta garzetta*, Great White Egret *Egretta alba*, Black Stork *Ciconia nigra*, Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus*, Red-breasted Goose *Branta ruficollis*, Black Kite *Milvus migrans*, White-tailed Eagle *Haliaeetus albicilla*, Red-footed Falcon *Falco vespertinus*, Black-winged Stilt *Himantopus himantopus*, Caspian Tern *Sterna caspia*, White-

winged Black Tern *Chlidonias leucopterus*, Black Woodpecker *Dryocopus martius*, Crested Lark *Galerida cristata*, Great Reed Warbler *Acrocephalus arundinaceus*, Short-toed Treecreeper *Certhia brachydactyla*, Penduline Tit *Remiz pendulinus* and Nutcracker *Nucifraga caryocatactes*. Of these, Lesser White-fronted Goose, Red-breasted Goose, Black Woodpecker, Crested Lark, Short-toed Treecreeper and Nutcracker were not reported for Britain and Ireland in 1989 (cf Rogers et al 1990).

The following CDNA members voted on some or all of the records in this report: Arnoud B van den Berg, Pieter Bison, Rolf A de By, Klaas J Eigenhuis, Paul de Heer, Edward J van IJzendoorn, Peter de Knijff, Gerald J Oreel, Cock Reijnders, Jowi W de Roever, Kees (C S) Roselaar, Gerard H Steinhaus and Joke E Winkelman.

Records should be sent to CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Netherlands, preferably using standard record forms, which can be obtained free of charge from CDNA. More information on the procedures of the CDNA can be found in Dutch Birding 9: 141-143, 1987; 11: 83-85, 1989; 12: 201, 1990.

The year 1989 produced five new species for the Netherlands, ie, Semipalmated Sandpiper *Calidris pusilla* in June along the Oostvaardersdijk, Flevoland, (at least) two Bridled Terns *Sterna anaethetus* in July-August in Zeeland and Noordholland, two Demoiselle Cranes *Anthropoides virgo* in August-September at Heusden, Noordbrabant, Sharp-tailed Sandpiper *C acuminata* in September at Philip-pine, Zeeland, and Wallcreeper *Tichodroma muraria* from November to April 1990 at Amsterdam, Noordholland. Five new (sub)species recorded before 1989 and now formally accepted comprise American Golden Plover *Pluvialis dominica* in November 1900 at Birdaard, Friesland, Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes* in November 1979 at Oosterland, Zeeland, Black-headed Yellow Wagtail *Motacilla flava feldegg* in May 1988 near Delfzijl, Groningen, Northern Mockingbird *Mimus polyglottos* in October 1988 on Schiermonnikoog, Friesland, and Arctic Guillemot *Uria aalge hyperborea* in November 1988 along the Brouwersdam, Zuidholland.

There has never been a year with a higher number of additions to the Dutch list, although 1958, 1986 and 1987 also resulted in five 'firsts'. There was also a good number of other notable rarities,

eg, the second and third American Golden Plover, the second Desert Wheatear *Oenanthe deserti*, the third and fourth King Eider *Somateria spectabilis*, the fourth White-throated Sparrow *Zonotrichia albicollis*, the fifth Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus* (while the fourth returned for the third consecutive spring), the fifth Eye-browed Thrush *Turdus obscurus*, the fifth Arctic Warbler *Phylloscopus borealis*, the sixth to 11th Red-rumped Swallow *Hirundo daurica* (including a flock of five) and the sixth Yellow-breasted Bunting *Emberiza aureola*. Important records reported for previous years include the third Olive-backed Pipit *Anthus hodgsoni* in 1988, the fourth (chronologically the second) Short-toed Eagle *Circetus gallicus* in 1959, the sixth and seventh Surf Scoter *Melanitta perspicillata* in 1987 and 1988, and a large number of trapped Arctic Redpolls *Carduelis hornemanni* in the winter of 1988/89.

Systematic list of accepted records

Balearic Shearwater *Puffinus yelkouan mauretanicus* 7,3

FRIESLAND Terschelling, 19 August, photographed (P Verbeek, van der Burg et al 1989b).

NOORDHOLLAND Camperduin, 27 August (R de Lange, M Olthoff et al).

ZEELAND Westkapelle, 23 September (H P Braam et al).

This was the best year ever. Records during 1980-89 were in July (one), August (four), September (four) and October (one). The Terschelling bird was flying behind the ferry and was the first that could be photographed in Dutch waters.

Storm Petrel *Hydrobates pelagicus* 6,4

FRIESLAND Afsluitdijk, 9 October (N F van der Ham, K J Eigenhuis et al).

ZUIDHOLLAND Noordwijk, 12 October, found dead and photographed (P Edelaar); Maasvlakte, 3 November, adult female, found dead and photographed (E J O Kompanje).

NOORDHOLLAND IJmuiden, 30 October (J Scharringa, E B Ebels et al).

Storm Petrels have been considered by the CDNA since 1 January 1982. Post-1981 records came from September (two), October (four), November (three) and December (one).

Squacco Heron *Ardeola ralloides* 10,0

1984 ZUIDHOLLAND Alblasserwaard, 14-30 July, adult, photographed (J W de Roever, H A Gaasbeek, A P Ros).

Previously, this record was erroneously given for August (Blankert et al 1986).

48 Cattle Egrets *Bubulcus ibis*, Tricht, Gelderland, January 1989 (Hans Gebuis)

49 Glossy Ibis *Plegadis falcinellus*, Nieuw-Lekkerland, Zuidholland, December 1989 (Hans Gebuis)

Cattle Egret *Bubulcus ibis* 25,3

GELDERLAND Tricht, 13 January to 1 February, two, winter plumage, photographed (J van 't Bosch, L J R Boon, P van Scheepen et al, van der Burg et al 1989a).

NOORDHOLLAND Monnickendam, 12-13 September, adult, summer plumage (M Berlijn).

1986 FRIESLAND Sondel, 27 July (T Haitjema).

In the last decade, two to four individuals were recorded annually, except in 1983 (none) and 1984 (one).

Glossy Ibis *Plegadis falcinellus* 5,1

ZUIDHOLLAND Nieuw-Lekkerland, 6 December to January 1990, adult, photographed (van der Burg et al 1990).

The presence of escaped individuals of related species, notably Puna Ibis *P ridgwayi*, exemplifies the need for detailed descriptions to prevent confusion.

Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* 11,2

ZEELAND Philipsdam, 13 May, adult (F G S M Hieselaar, R W Strucker, F G Dorèl).

FLEVOLAND Oostvaardersplassen, 24-30 June, adult (L J R Boon, K Kraayeveld, R Kraayeveld et al).

FRIESLAND Steile Bank, 16 July to 10 August, maximum of two (K Zwaan, E van Hijum).

1987 FRIESLAND Steile Bank, 29 August to 23 September, adult (T Haitjema).

1986 FRIESLAND Steile Bank, 20 August to 24 September, adult (T Haitjema).

1984 FRIESLAND Taczijl, 14 January, adult (T Haitjema); Steile Bank, 19 June to 9 August, maximum of three adults (T Haitjema).

1982 FRIESLAND Steile Bank, 12-26 June, two adults (T Haitjema); Oudemirdum, 27 June to 3 July, two adults (T Haitjema).

1979 FRIESLAND Steile Bank, 23 July to 13 August, adult (T Haitjema); Oudemirdum, 7-18 August, adult (T Haitjema).

1978 FRIESLAND Steile Bank, 5 August to 16 September, adult (T Haitjema).

It is assumed that all records in Friesland refer to the same three long-staying individuals, of which two were reported on the Steile Bank in 1988 (van den Berg et al 1989).

Ross's Goose *Anser rossii* 3,0

ZUIDHOLLAND Stellendam, 15 January, two adults (H A Gaasbeek).

FRIESLAND Wonseradeel, 25 February to 10 March, two adults (R E Brouwer, J van 't Hof); Idsegahuizum, 11 March, two adults (P van Scheepen, W Hoogendoorn, A Vink).

These records probably refer to the same two individuals reported in 1988 (van den Berg et al 1989, Dutch Birding 1990). The CDNA did not receive any records for June-September 1988 (contra van Dongen 1989).

Black Brant *Branta bernicla nigricans* 38,5

NOORDHOLLAND Anna Paulowna, 22 January, adult (T Haitjema, R Rieder); Texel, 14-27 October, adult (R de Lange, A de Bruin, A B van den Berg et al).

FRIESLAND Terschelling, 6-7 March, adult (J Jukema, J Kloppenburg); Ameland, 27 March, adult (P Edelaar, L van Gent); Schiermonnikoog, 13 May, adult (D Heg).

There are only eight records prior to 1980.

American Wigeon *Anas americana* 8,1

FRIESLAND Schiermonnikoog, 25 February-12 March, adult male, photographed (M Olthoff, M Berlijn, H A Gaasbeek et al); Workumerwaard, 6 June, male (K Zwaan).

The Schiermonnikoog bird is considered to be the same as the one seen in October 1988 (cf van den Berg et al 1989).

Green-winged Teal *Anas crecca carolinensis* 2,1

FLEVOLAND Oostvaardersplassen, 3-7 January, adult male (W Ozinga, L Hoogenstein, P van Scheepen et al).

This was the first January sighting, bringing the total number of records up to nine, mainly recorded in spring (two in March, four in April and one in May) plus one in November.

Blue-winged Teal *Anas discors* 9,0

1988 ZUIDHOLLAND Meijndel, 28-30 April, adult male (G van der Bent, L J R Boon, A Remeus et al).

This record was previously reported for 28 April (van den Berg et al 1989).

King Eider *Somateria spectabilis* 1,2

NOORDHOLLAND IJmuiden, 8 April, female, photographed (E van Lokven, van der Burg et al 1989b).

FRIESLAND Kornwerderzand, 7-9 October, immature male (S Bernardus, A de Bruin, K Kraayveld et al).

After a male in May 1975 and a long-staying male seen at various places along the North Sea coast from December 1981 to March 1982, the April bird established the third record and the first of a female. Although IJmuiden is a well-watched area, the bird's presence would have gone unrecorded if no pictures had been taken. The Kornwerderzand male constituted the fourth record and was generally considered to have been the same individual as the Harlingen bird from 4 to 30 April 1990 (Berlijn et al 1990, Dutch Birding 1990, Anonymus 1991). However, new observations in autumn 1990 from the Waddensea and especially the presence of two males at Harlingen in January 1991 indicated that different birds may have been involved.

Surf Scoter *Melanitta perspicillata* 4,0

1988 CONTINENTAL SHELF Off Walcheren, 17 December, adult male (A Bogaerts).

1987 NOORDHOLLAND IJmuiden, 7 November, female (J Koerts, J J Bakhuizen, A Vink et al).

All seven records were in November-April. The 1987 bird was the first female. It was only seen in flight and it took quite some time before the committee accepted the record. The 1988 bird was also seen during a short time, from a ship.

White-headed Duck *Oxyura leucocephala* 3,1

LIMBURG Stevensweert, female or immature, 22 January (M Berlijn).

ZUIDHOLLAND Maasdijk, female or immature, 9 December 1988 to 8 March 1989 (P van Scheepen, C Burghout, E B Ebels).

The Maasdijk bird is reported for only 9-11 December 1988 in van den Berg et al 1989. The CDNA still awaits information to confirm that the Stevensweert bird was present in February as well.

Short-toed Eagle *Circaetus gallicus* 1,0

1959 FRIESLAND Molkwerum, 27 October, photographed (Romijn 1990).

This weakened bird was picked up in poor condition, photographed, misidentified as a 'pale Buzzard' *Buteo buteo* and then released. It took 30 years before the observer rediscovered the slides and found to his amazement that it actually was the second record of Short-toed Eagle. The previous record and the two later ones were also finds, in November 1907 at Oldebroek, Gelderland, in June 1979 in Wijdenes, Noordholland, and in August 1981 on the Maasvlakte, Zuidholland.

spotted eagle *Aquila pomarina/clanga* 1,0

1987 OVERIJSEL Engbertsdijkerven, 18 October, adult (J F Bekhuis et al).

The CDNA is unable to judge which of the species was concerned. After review, five records of Lesser Spotted Eagle *A pomarina* and 15 of Spotted Eagle *A clanga* remain acceptable. Both species have only been recorded once during 1980-89.

***Demoiselle Crane** *Anthropoides virgo* 0,2

NOORDBRABANT Heusden, 17 August to 12 September, two, adults, photographed (J Timmermans, M Berlijn, C van Seggelen, T van Seggelen et al, Anonymus 1989c, van der Burg et al 1989a,b).

During the day, these two birds foraged in harvested maize fields. Every late afternoon, they flew off in the direction of a well-known Crane *Grus grus* stop-over site on the Strabrechtse Heide, Noordbrabant. There were no indications that the birds originated from captivity. News of the birds' presence was withheld until 10 September and the birds were last seen on 12 September when flying off at noon. On 11 September, the birds were filmed and broadcasted by NOS television. Only recently, the CDNA received information that they were already present on 25 July at Schaijk, Noordbrabant. Photographs suggest that they may have been the same individuals as the two seen on 4 October near Bleiburg, Kärnten, Austria (cf

50 Demoiselle Cranes *Anthropoides virgo*, Heusden, Noordbrabant, September 1989 (Arnoud B van den Berg)

Weber 1990). Recent records from Hungary (Sterbetz 1987) show the likelihood of this species' occurrence in central Europe.

Great Bustard *Otis tarda* 58,0

1987 LIMBURG Herkenbosch, 31 January to 7 February, maximum of 12, photographed (R Cuypers, W Vergoossen).

This record brings the total of individuals noted in 1987 to 20. The only other post-1979 influx was in 1985 (26). There were no sightings in 1983, 1988 and 1989.

Stone-curlew *Burhinus oediconemus* 10,1

NOORDHOLLAND Texel, 18 May (F J Maas).

Records during 1980-89 are from May (five), June (one), July (one), August (three) and September (one).

***American Golden Plover** *Pluvialis dominica* 0,2

NOORDHOLLAND Texel, 19-26 October, adult, photographed (A Meijer, T M F Kompier, E B Ebels et al, Meijer 1989, van der Burg et al 1989a, 1990).

FRIESLAND Stavoren, 19 November, first winter, photographed (K Zwaan, E van Hijum, K H Scholten, Zwaan 1989).

1900 FRIESLAND Birdaard, November, juvenile female,

trapped and collected (C S Roselaar 1990).

The Texel bird was discovered during the DBA week and it was temporarily regarded as the first for the Netherlands. However, it soon became known that the skin of the 1900 bird had recently been discovered amidst skins of Pacific Golden Plover *P fulva* in the collection of the Zoological Museum at Amsterdam, Noordholland. The Stavoren bird was seen by a much smaller number of observers than the Texel bird and disappeared within a day, being cleared by the CDNA on scanty photographic evidence.

***Semipalmated Sandpiper** *Calidris pusilla* 0,1

FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 12-13 June, (possibly first) summer (L van der Veen, M Berlijn, E B Ebels, K J Eigenhuis et al, van der Veen 1989).

The bird was probably already present on 11 June (van der Veen 1989). Contrary to the other 1989 additions to the Dutch list, no photographs were obtained. Interestingly, there are no June records from Britain and Ireland where the species has been recorded 57 times in July-November and once in May.

Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos* 21,5

FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 24-27 May, adult, summer plumage (M Berlijn, C Reijnders, L van der Veen).

Rare birds in the Netherlands in 1989

DRENTHÉ Nieuw-Buinen, 19 July, adult, summer plumage (S Luinenburg).

FRIESLAND Mokkebank, 6-8 August (K Zwaan, E van Hijum).

GELDERLAND Wilp, 28-29 August (G Groot Koerkamp, D C Uit de Weerd et al).

ZEELAND Philippine, 14-17 September, juvenile (L Bekaert, A de Bruin et al).

There are now 35 records, seven in May-June, 27 in July-September and one in November.

***Sharp-tailed Sandpiper** *Calidris acuminata* 0,1

ZEELAND Philippine 14-21 September, adult, photographed (L Bekaert, P van Daele, W de Smet et al, Anonymus 1989c, Bekaert 1989, van der Burg et al 1989a,b).

The bird was foraging in an empty water basin, often together with a Pectoral Sandpiper. An adult present during 3-6 September at Longchamps, Namen, Belgium, is believed to be another individual.

Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus* 29,7

ZUIDHOLLAND Goedereede, 1 May, adult, summer plumage (H Verkade).

GRONINGEN Eemshaven, 16 May (P M Gnodde, L J R Boon et al); Lauwersmeer, 25-27 May, two (A de Bruin, S de Bruin, L J R Boon et al).

ZEELAND Brouwershaven, 18 May, two adults, summer plumage (H Schekkerman, P Derks, P L Meiningner).

FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 23 May, adult, summer plumage (K J Eigenhuis).

The species has been recorded annually during 1981-89 (not in 1980), with numbers in May increasing. The record of a flock of eight in May 1984 along the Oostvaardersdijk, Flevoland, is still under consideration and not included in the above totals.

Great Snipe *Gallinago media* 8,1

FRIESLAND Workumerwaard, 16-17 June (M Argeloo, T J C Luijendijk et al).

This is the first June record for 1980-89. A few odd records (such as one in January 1980) perhaps warrant review (cf van den Berg & Ebels 1990).

Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus* 4,1

GRONINGEN Lauwersmeer, 11-16 May, adult, summer plumage, photographed (E B Ebels et al, van der Burg et al 1989a, Dutch Birding 1990); Lauwersmeer, 3-5 November, adult, winter plumage (D Schut, D Blok, M Berlijn et al).

The bird in May was probably the same individual seen in the Lauwersmeer in July 1987 and May 1988. It returned again in May 1990 (Dutch Birding 1990). The November bird may have been another individual.

51-52 Sharp-tailed Sandpiper *Calidris acuminata*, Philippine, Zeeland, September 1989 (Hans Gebuis)

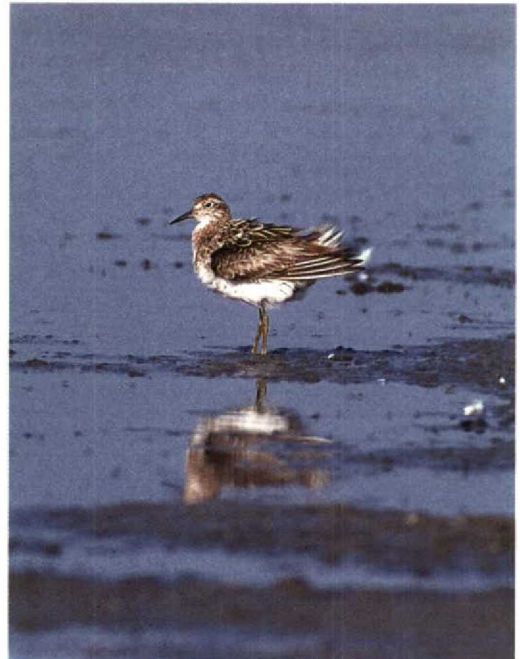
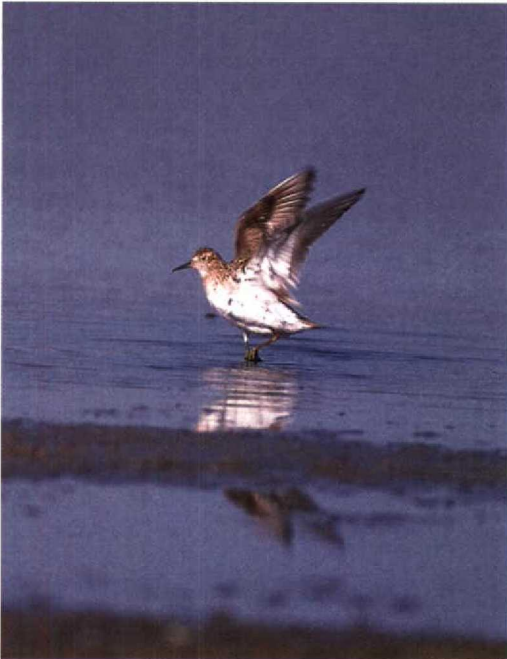

FIGURE 1 Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos* (lower) and Sharp-tailed Sandpiper *C. acuminata*, Philippine, Zeeland, September 1989 (Hans Schekkerman)

Icelandic Black-tailed Godwit *Limosa limosa islandica* 2,1

UTRECHT Wijk bij Duurstede, 1-4 April, adult, photographed (P van Scheepen et al, van Scheepen 1989).

1988 UTRECHT Wijk bij Duurstede, 24 April, adult (P van Scheepen, F Schoenmakers).

1986 UTRECHT Wijk bij Duurstede, 6 April, adult (P van Scheepen).

It is likely that this subspecies is a regular winter visitor to Zeeland (cf Marteiijn & Swennen 1984) although the CDNA has as yet insufficient information to establish whether this is true or not.

Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis* 40,9

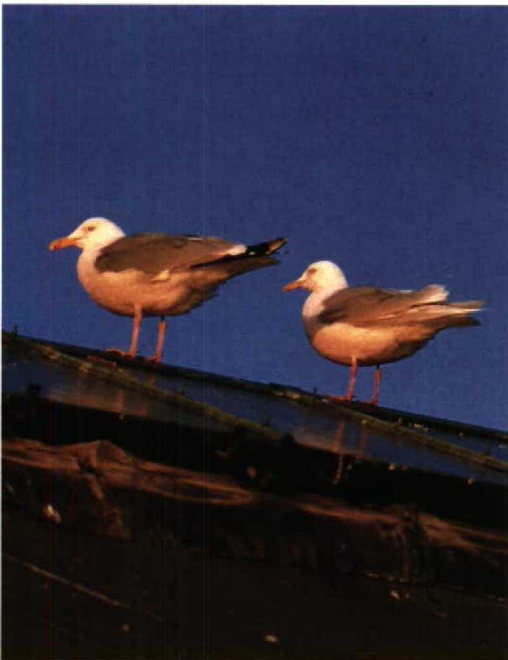
GRONINGEN Eemshaven, 8-10 April, adult, summer plumage, photographed (A de Bruin, L J R Boon, E G C van Ommen et al).

ZEELAND Philipsdam, 10 May, adult, summer plumage, photographed (van der Burg et al 1989b); St Philipsland, 24 July, first-summer plumage (H Schekkerman); Philipsdam, 28 July to 16 August, adult, winter plumage (K Kraayeveld, R Kraayeveld, M Berlijn et al).

NOORDHOLLAND Texel, 17-18 May, adult, summer plumage (F J Maas, A Dijkse, S Dijkse et al).

FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 4-5 July, adult, summer plumage, photographed (L J R Boon, D Groenendijk et al); Oostvaardersdijk, 27 August, winter plumage (M Berlijn et al).

53 Iceland Gull *Larus glaucooides* (right), IJmuiden, Noordholland, March 1988 (Erik Maassen)

DRENTHE Nieuw-Buinen, 26 July, adult, summer plumage (S Luinburg).

ZUIDHOLLAND Maasvlakte, 28 August to 10 September (W Claes).

1987 GELDERLAND Ubbergen, 16 April, summer plumage (M Hornman).

Nine sightings in one year equals the record set in 1987. Numbers seen annually during 1980-88 were as follows: 1980 three, 1981 eight, 1982 five, 1983 two, 1984 three, 1985 two, 1986 four, 1987 nine and 1988 four.

***Lesser Yellowlegs** *Tringa flavipes* 1,0

1979 ZEELAND Oosterland, 18-19 November, first winter, photographed (Harmsen 1989, Dutch Birding 1990).

Nine years after this bird was photographed as a presumed Wood Sandpiper *T glareola*, the photographer had doubts about the identification and re-examined the pictures to discover that it was actually the first record of Lesser Yellowlegs. The species' rarity here is in sharp contrast with the 203 records in Britain and Ireland (cf Rogers et al 1990).

Terek Sandpiper *Xenus cinereus* 6,1

ZEELAND Philipsdam, 31 May (H Schekkerman, P L Meiningen).

There are now eight records distributed among the months of May (four), June (two), July (one) and September (one).

Long-tailed Skua *Stercorarius longicaudus* 53,0

1987 FRIESLAND Ameland, 15 September, adult, summer plumage (M Versluys).

1985 FRIESLAND Stavoren, 15 September, juvenile, photographed (K Zwaan).

This was the first year during 1980-89 that no record has been accepted, in contrast with the 14 records from 1988. However, a small number of 1989 records is still under consideration. A usual annual figure lies between five and nine individuals, with the exception of 1982 and 1983 when only two were sighted and 1986 with just one.

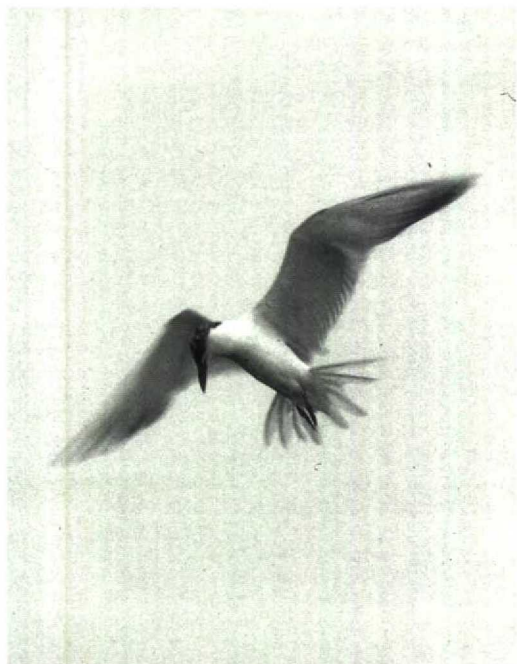
Russian Common Gull *Larus canus heinei* 2,0

1987 ZUIDHOLLAND Stellendam, 26 February, first-winter male, found dead (Kompanje & Post 1990).

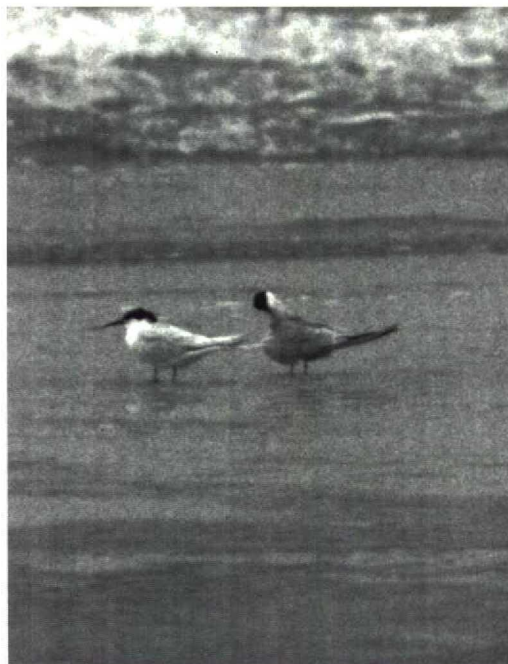
After a ringed bird found dead in June 1984 in Friesland, this was the second proven record of this subspecies. For further discussion about its occurrence, see, for example, Eigenhuis (1990).

Iceland Gull *Larus glaucooides* 25,2

NOORDHOLLAND IJmuiden, 20 February, first winter (I J Bakhuizen); IJmuiden, 16-18 December, first winter, photographed (L van der Veen, A Veen, A P Ros, van der Burg et al 1990).

54 Gull-billed Tern *Gelocheilidon nilotica*, Camperduin, Noordholland, August 1989 (Arnoud B van den Berg)

55 Roseate Tern *Sterna dougallii* (left), IJmuiden, Noordholland, June 1989 (Lammert van der Veen)

1988 NOORDHOLLAND IJmuiden, 12 March, adult, photographed (E Maassen).

Since 1979, none to four have been sighted annually, so the 1989 figure of one lies within the expected range. The only exceptional year was 1983 when a remarkable 10 birds were recorded. One-third of all records comes from IJmuiden. The 1988 bird noted above was the first adult.

Gull-billed Tern *Gelocheilidon nilotica*

FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 5-11 July, adult, summer plumage (D Groenendijk, R Wester et al).

FRIESLAND Schiermonnikoog, 2 August, adult, summer plumage (K H Scholten).

NOORDHOLLAND Balgzand, 9 August, 14 adults and one juvenile (R E Brouwer); Camperduin, 12-23 August, adult and juvenile, photographed (M Berlijn, A B van den Berg, van der Burg et al 1989a,b, de By & de Knijff 1989, Meijer 1989); Balgzand, 14 August, 12 adults and three juveniles (R E Brouwer, D J Moerbeek).

1988 NOORDHOLLAND Kennemerduinen, 18 August, adult, summer plumage (H Groot).

1987 NOORDHOLLAND Balgzand, 22 July, five adults and one juvenile (M Berlijn et al); Balgzand, 6 August, 14 adults and two juveniles (M Berlijn et al); IJmuiden 28 August, adult, summer plumage (H Groot).

Meijer (1989) presented recent information on the

numbers staying at Balgzand every late summer; since 1982, 11-25 individuals have been counted annually. During 1982-89, a total of 43 individuals have been seen at various places other than Balgzand. For the third year in succession, a few individuals could be seen spending the late-summer months near Camperduin.

Roseate Tern *Sterna dougallii* 3,2

NOORDHOLLAND IJmuiden, 5-6 June, adult, summer plumage, photographed (K J Eigenhuis, P Munsterman et al, van der Burg et al 1989a,b, Eigenhuis 1989).

ZEELAND Terneuzen, 12 July, adult, summer plumage (H Schekkerman, P L Meininger).

This is the first year with more than one record. The CDNA is still considering the record of a female staying on the Hooge Platen, Zeeland, during the breeding seasons of 1982-85 and hybridizing with a Common Tern *S hirundo* in 1982 and 1984 (Beijersbergen 1988, Walhout 1988, Anonymus 1991). Apart from that bird and its hybrid juvenile, all (seven) records are of solitary individuals in May-August.

***Bridled Tern *Sterna anaethetus* 0,2**

ZEELAND Terneuzen, 4-12 July, two adults, photographed (H Schekkerman, P L Meininger et al, van der Burg et al 1989a,b, Anonymus 1989b,c, Schekkerman & Mei-

56 Red-rumped Swallow *Hirundo daurica*, Texel, Noordholland, October 1989 (Hans Gebuis)

ninger 1989, 1990); Philipsdam, 29 July to 1 August, adult, photographed (van der Burg et al 1989b, Schekkerman & Meininger 1990).

NOORDHOLLAND Camperduin, 24 July, adult (N F van der Ham); IJmuiden, 24 July, adult, photographed (P Munsterman, A B van den Berg, van der Burg 1989a, Schekkerman & Meininger 1990).

The two Terneuzen birds showed some display towards each other and towards a Common Tern (Schekkerman & Meininger 1990). Between 9 and 21 July, one was regularly seen across the Belgian border at Knokke, Westvlaanderen. The 24 July bird flew southward along the coast at Camperduin and was found resting on the beach at IJmuiden c 90 min later, staying until dark. The Philipsdam bird was present for 4 days. Because there was no overlap in dates and no indication of an influx elsewhere in north-western Europe, it was assumed that only two individuals were involved (though there may have been three or four).

Whiskered Tern *Chlidonias hybridus* 29,5

ZEELAND Philipsdam, 21-25 May, adult, summer plumage (H Gebuis, M Berlijn, E C G Sangster).

NOORDBRABANT Strabrechtse Heide, 21-22 May, maximum of three adults, summer plumage (R Kraayeveld, K Kraayeveld et al).

FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 18-21 August, juvenile (P P Böhre).

There are 20 records from 1980-83, none from 1984-85, one from 1986 and 13 from 1987-89. The sightings were in May (23), June (seven), July (two), August (one) and October (one). Last breeding occurred in 1965 (at least seven pairs).

***Arctic Guillemot** *Uria aalge hyperborea* 1,0

1988 ZUIDHOLLAND Brouwersdam, 26 November, adult female, winter plumage, found dead (Camphuysen 1989).

This (bridled) bird was weakened but still alive when caught. It was identified as *U a hyperborea* by the blackish-brown upperparts, heavily streaked flanks, heavily spotted black underwing and large size (wing length 221 mm). It constitutes the first record of this subspecies. De Wijs (1981) showed that previous records are unacceptable. Both *U a aalge* and *U a albionis* are common.

Black Guillemot *Cephus grylle* 13,1

ZEELAND Brouwersdam, 11-13 November, immature (H Schekkerman, C M Berrevoets, P L Meininger).

There are 29 pre-1980 records. Accepted sightings during 1980-89 were in February (one), April (two), May (one), August (two), September (one), October (one), November (four) and December (two). During 1985-86, seven individuals were recorded but there were only two seen during 1987-89.

Bee-eater *Merops apiaster* 66,0

1987 FLEVOLAND Oostvaardersplassen, 27 July, 15 (R Sinoo, Sinoo 1988).

A record of a flock of 14 at Huizen, Noordholland, on 17 May 1989, is still under consideration. The 66 individuals during 1980-88 were seen in 1980 (one), 1982 (two), 1983 (four, excluding juveniles of a breeding pair), 1984 (13, including flock of 12), 1985 (one), 1986 (10, including flocks of three and five), 1987 (34, including flocks of four, 10 and 15) and 1988 (one).

Roller *Coracias garrulus* 8,0

1982 FLEVOLAND Nulderpad, 21-26 May, two, photographed (Blankert & Steinhaus 1982).

This record has already been included in the Scharinga & Winkelman (1984) report.

Red-rumped Swallow *Hirundo daurica* 5,6

FRIESLAND Bakkeveen, 12 September, adult (K H Scholten, P de Vries).

NOORDHOLLAND Texel, 27 October to 1 November, five, photographed (J J Blankert, E Kieft, A Wassink, van den Berg 1990, Blankert & Kieft 1989, van der Burg et al 1989a, 1990, Hirschfeld 1991).

There are (only) seven records from before 1989, all of solitary individuals. The flock of five had probably just arrived at the north-eastern corner of Texel when discovered by two birders who could hardly believe their eyes. The birds stayed for 6 days a few kilometres further south on the island, together with a few Swallows *H rustica* and

a House Martin *Delichon urbica*. They were usually foraging on the lee side of houses and roadside trees along the Schorrenweg (numbers 54 and 60).

Olive-backed Pipit *Anthus hodgsoni* 3,0
1988 ZUIDHOLLAND Dintelhaven, 30 September (H Gebuis).

This is the third record. The bird was seen for a short time by a single observer and could not be photographed (which is noteworthy given the observer's reputation!).

Red-throated Pipit *Anthus cervinus* 37,1
GRONINGEN Lauwersmeer, 15-16 May, summer plumage (S Gardeslen, D J Moerbeek et al).
1988 FLEVOLAND Praamweg, 1-4 May, summer plumage (P P Böhre, L van der Veen).
NOORDHOLLAND Kennemerduinen, 21 May, summer plumage (H Groot, F Cottaar, S Geelhoed).

Annually during migration, at coastal observation points, several birds flying over are identified merely or mainly by call. It is unfortunate that these records can not be accepted because of the almost inevitable lack of evidence. Especially in autumn, it seems to be too difficult to document such observations sufficiently, as indicated by the six sightings in September-October reported by van der Burg et al (1989b, 1990), none of which were received by the CDNA.

57 Red-spotted Bluethroat *Luscinia svecica svecica*,
Maasvlakte, Zuidholland, May 1989 (*Theodoor Muusse*)

***Black-headed Yellow Wagtail** *Motacilla flava feldegg* 1,0
1988 GRONINGEN Delfzijl, 10 May, adult male, photographed (L J R Boon, Boon 1990).

The call (one of the most diagnostic features of this subspecies) was not heard. Nevertheless, the record was accepted on photographic evidence.

***Northern Mockingbird** *Mimus polyglottos* 1,0
1988 FRIESLAND Schiermonnikoog, 16-23 October, possibly first winter, photographed (M van der Aa, E B Ebels, L J R Boon et al, Anonymus 1989e, van der Burg et al 1989b).

Although not unanimously, the CDNA decided that the possibility of genuine vagrancy in this species cannot be ruled out.

Red-spotted Bluethroat *Luscinia svecica svecica* 14,1
FRIESLAND Veenwouden, 14 May, adult male (W S van der Veen).

The CDNA still awaits the submission of more details of a bird photographed on the Maasvlakte on 10 May.

Siberian Stonechat *Saxicola torquata maura* 4,1
ZUIDHOLLAND Haagse Waterleidingduinen, 13 November (A Remeuus).
1986 ZUIDHOLLAND Maasvlakte, 17 November, photographed (H Gebuis, Schekkerman 1988).

These were the first November sightings. There are now 14 records, 11 in October, two in November and one in March.

Desert Wheatear *Oenanthe deserti* 0,1
ZUIDHOLLAND Oud-Alblas, 24-26 April, female, photographed (Anonymus 1989c, van der Burg et al 1989a,b, Ouwerkerk 1989, Dutch Birding 1990, Ouwerkerk 1990).

This is (only) the second record, the previous being a sighting by a single observer in Eindhoven, Noordbrabant, in November 1970.

Eye-browed Thrush *Turdus obscurus* 1,1
LIMBURG Roermond, 5-7 May, adult male, photographed (M Vandalon, P Beckers, J Boeren, Boeren 1989).

This constitutes the second spring record of this species. Apart from a White-headed Duck, this was the only rarity recorded in 1989 for Limburg.

Cetti's Warbler *Cettia cetti* 35,1
ZUIDHOLLAND Dordtse Biesbosch, 2-13 May, male, photographed (van der Burg et al 1989).

This species was first recorded in October 1968 at Budel, Noordbrabant, and subsequently rapidly established itself as a breeding bird. The last year with more than 10 individuals was 1977. After the severe winter of 1978/79, numbers remained low: 10 in 1980, eight in 1981, six in 1982, nine in 1983 (despite the severe winter of 1982/83) and only one in 1984. Following the severe

58 Siberian Stonechat *Saxicola torquata maura*, Maasvlakte, Zuidholland, November 1986 (*Hans Gebuis*)

59 Desert Wheatear *Oenanthe deserti*, Oud-Alblas, Zuidholland, April 1989 (*Hans Gebuis*)

60 Cetti's Warbler *Cettia cetti*, Dordtse Biesbosch, Zuidholland, May 1989 (*Hans Gebuis*)

winters of 1984/85, 1985/86 and 1986/87, there was only one record in 1985 and none at all during 1986-88. The 1989 record, however, could prelude the species' return.

Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola* 80,7

OVERIJSSSEL Zwartsuis, 7 August, immature, trapped (G E H Smallegenbroek); IJsselmuiden, 9 August, immature, trapped (G E H Smallegenbroek); Zwartsuis, 10 August, immature, trapped (G E H Smallegenbroek).

ZUIDHOLLAND Maasvlakte, 12 August, two immatures (M Berlijn, H van Rijswijk, E Sangster).

GRONINGEN Eemshaven, 22 August, immature (S Luinenburg); Eemshaven 23 September, trapped (J A J P Doevendans, H C J Viersma).

1988 ZUIDHOLLAND Melissant, 2-3 August, immature (G Brinkman).

Numbers recorded during 1980-88 were as follows: 1980 one, 1981 12, 1982 four, 1983 13, 1984 five, 1985 one, 1986 25, 1987 eight and 1988 11. Since 1979 there have been only four spring records: 5 May 1984, 26 April 1986, 20 April 1987 and 30 April 1988. De By (1990) gave more information on this species' occurrence.

Melodious Warbler *Hippolais polyglotta* 4,1

FLEVOLAND Lelystad, 6 July, adult, trapped and photographed (C J Breek, A Liosi).

There are now seven records: five in May-July and two in August-September. Interestingly, the species occurs more commonly in Britain and Ireland where it has a very different temporal distribution pattern, with c 94% of 871 records during 1958-85 from August to mid-October (Dymond et al 1989).

Barred Warbler *Sylvia nisoria* 64,5

NOORDHOLLAND Castricum, 22 August, immature, trapped (ringing station Castricum); Castricum, 2 September, immature, trapped (ringing station Castricum); Castricum, 5 September, immature, trapped (ringing station Castricum); Castricum, 7 September, immature, trapped (ringing station Castricum); Castricum, 8 October, immature, trapped (ringing station Castricum).

Remarkably, all 1989 records were at Castricum's ringing station. Numbers recorded during 1980-88 were as follows: 1980 seven, 1981 four, 1982 11, 1983 eight, 1984 seven, 1985 eight, 1986 eight, 1987 six and 1988 five. Extreme autumn dates were 5 August and 17 November and there have been only two spring records (22 May 1987 and 22 May 1988). The best years ever were 1969 (15) and 1976 (12).

Arctic Warbler *Phylloscopus borealis* 2,1

FRIESLAND Vlieland, 19 September, immature, trapped, photographed (K Terpstra).

This is the fifth record. Previous records are on 2 November 1935 (found dead) at Haamstede, Zeeland, and on 13 September 1976, 10 October 1980 and 11 October 1982 (all trapped) on Schiermonnikoog, Friesland.

Pallas's Warbler *Phylloscopus proregulus* 23,9

FRIESLAND Kornwerderzand, 8 October (J Scharringa, A Veen, F Ossendorp); Terschelling, 10 October, male, trapped and photographed (J Jukema).

NOORDHOLLAND Texel, 15-16 October, two (G J ter Haar, A de Bruin, M Berlijn et al); Castricum, 24 October, two, trapped (ringing station Castricum); Texel, 27 October (A Wassink, J J Blankert, E Kieft); Castricum, 4 November, trapped and photographed (ringing station Castricum).

GRONINGEN Eemshaven, 13 November (E G C van Ommen, H J Wight, R de Lange).

1988 NOORDHOLLAND Den Oever, 1 October (G Hazenhoek, R E Brouwer et al).

This was the best year ever. Moreover, the CDNA still awaits the submission of a few additional sightings during the DBA week on Texel. There are now 41 records (nine before 1980) of which 31 are from October, eight from November, one from January-March and one from April. By far the highest numbers were seen in Noordholland (20) and Friesland (11).

Bonelli's Warbler *Phylloscopus bonelli* 8,1

ZUIDHOLLAND Maasvlakte, 19 August, photographed (T J C Luijendijk, A W J Meijer, M van Weeghel, van der Burg et al 1989b).

This is the first August record and (only) the third autumn record. There are now 17 records, of which 12 are from May.

Iberian Chiffchaff *Phylloscopus collybita brehmi* 4,1

FRIESLAND Ameland, 1-6 May, male, sound-recorded (M Bastin, M J T van der Weide, R Pahlplatz).

There are now six records (all of singing individuals, of course).

***Wallcreeper** *Tichodroma muraria* 0,1

NOORDHOLLAND Amsterdam, 13 November to 11 April 1990, female, photographed (J van de Staaij, A B van den Berg, E van Boheemen et al, Anonymus 1989a, Brew 1989, van de Staaij 1989, van der Burg et al 1989a, 1990).

This was the outstanding species of the year, fulfilling even the most optimistic predictions about the length of its stay and indeed its return on 27 November 1990.

Treecreeper *Certhia familiaris* 28,0

1988 FRIESLAND Schiermonnikoog, 12 October, trapped and photographed (J van der Straaten).

This was the first year since 1981 with no accepted records. Numbers recorded during 1980-89 were as follows: 1980 three, 1982 three, 1983 two, 1984 one, 1985 six, 1986 seven, 1987 four and 1988 two. The maximum number was in 1972 (53). All records refer to *C f familiaris*. *C f macrodactyla* has never been recorded despite a number of claims of singing individuals (but no sound recorded on tape) in publications by SOVON (eg, SOVON 1987).

61 Wallcreeper *Tichodroma muraria*, Amsterdam, Noordholland, April 1990 (Lammert van der Veen)

Lesser Grey Shrike *Lanius minor* 6,2

FLEVOLAND Vogelweg-Wulpweg, 29 May, adult (A Nuijen, H Nuijen); Oostvaardersdijk, 5 July, adult (P P Böhre, M Bouma et al).

These two Flevoland records bring the total to 30. Individuals during 1980-88 were recorded in May 1980, September 1982, July 1984, May 1986, May 1987 and June 1987.

Woodchat Shrike *Lanius senator* 17,3

ZUIDHOLLAND Noordeeloos, 10 May (R M van Dongen, L J R Boon et al).

GELDERLAND Hoenderloo, 14 June, adult (F A Arts, A H Ova, E A W Ernens et al).

FRIESLAND Vlieland, 17-18 June (P Zegers).

Numbers recorded during 1980-88 were as follows: 1980 two, 1981 three, 1983 four, 1984 three, 1986 three, 1987 one and 1988 one. All but two were spring records.

Rose-coloured Starling *Sturnus roseus* 11,1

NOORDBRABANT Helmond, 23 November, juvenile (M P van Aerle).

After review, there are now 25 records since 1900. This is the second November record. All other records are from May to October.

Arctic Redpoll *Carduelis hornemanni* 16,1

FLEVOLAND Pampushaven, 7-8 January (T J C Luijendijk et al).

1988 NOORDHOLLAND Castricum, 19 November, immature, trapped (ringing station Castricum); Kennerduinen, 26 November, immature, trapped and photographed (ringing station Van Lennep); Castricum, 26 November, immature, trapped (ringing station Castricum). ZEELAND Westenschouwen, 25 November, two, immatures, trapped and photographed (ringing station Nebularia, Anonymus 1988, van der Burg et al 1988, 1989b, Eerdman 1989).

GELDERLAND Tongeren, 28 November, adult male, trapped and photographed (K Terpstra); Tongeren, 11 December, adult male, trapped and photographed (K Terpstra).

The influx in the winter of 1988/89 involved eight individuals of which seven were trapped and doubled the post-1975 number of accepted records. This is a notoriously difficult species to identify in the field problems which could have obscured the true extent of the influx. One of the Westenschouwen birds was erroneously identified as an adult (cf Anonymus 1988).

Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus* 241,0

1982 ZUIDHOLLAND Wassenaar, 24 October, photographed (A Remeeus, G Dumay).

This was by far the southernmost bird recorded during the large influx of c 230 birds from September 1982 to April 1983 (cf Schekkerman 1986). Since 1983, the species has been recorded in 1984 (one), 1985 (five), 1986 (two), 1987 (one) and 1988 (one); 1989 is the first year since 1982 without any records. There were only 11 birds during 1900-81, of which the occurrence, in some cases, seem to suggest unrecorded previous influxes (three in 1901, three in 1963 and two in 1966).

Scarlet Rosefinch *Carpodacus erythrinus* 61,7

FLEVOLAND Galjootweg, 19-29 May, two adult males (K Kraayeveld, M Berlijn, K J Eigenhuis et al); Oostvaardersdijk, 12 June, second calendar year, trapped and photographed (C M Liebrechts, H Liebrechts); Oostvaardersdijk, 15 June, second calendar year male, trapped and photographed (C M Liebrechts, H Liebrechts, A Liosi); Oostvaardersdijk, 25 June, second calendar year male, trapped and photographed (C M Liebrechts); Oostvaardersdijk, 6 August, juvenile, trapped and photographed (C M Liebrechts, H Liebrechts).

NOORDHOLLAND Den Helder, July, adult male (M Zijp).

The CDNA still awaits information on most of the 15 breeding pairs in 1989, of which seven are said to have been in Flevoland and four on Texel (Anonymus 1989d).

White-throated Sparrow *Zonotrichia albicollis* 0,1

FRIESLAND Griend, 10 June, photographed (M Klaassen, J Faber, B Habekoté, Faber 1990).

This was the fourth record and, unlike the previous individuals in September 1967, October 1967 and April 1977, it was seen on a tiny island far away from any harbour area.

Pine Bunting *Emberiza leucocephalos* 5,0
1988 ZUIDHOLLAND Den Haag, 29 October, immature male, trapped and photographed (ringing station Dirk Hoos).

The first record dates back from May 1873. There have been 19 records since, 14 in October and five in November. This species is one of the very few vagrant passerines with a larger number of records in the Netherlands than in Britain and Ireland where there have been 18 sightings (Rogers et al 1990).

Little Bunting *Emberiza pusilla* 23,1
FRIESLAND Terschelling, 22 October (G van Leeuwen, E van Huijssteeden, S Geelhoed).

There are now 51 records, of which 47 are since 1900.

Yellow-breasted Bunting *Emberiza aureola* 2,1
FRIESLAND Terschelling, 27-29 September, juvenile, photographed (N Marra Sr, E B Ebels et al, van der Burg et al 1989b).

There are now six records, in July (one), September (four) and October (one).

Systematic list of records not accepted

This list contains all records not accepted by the CDNA. They were rejected when the identification

was not fully established (often due to a lack of documentation) or when the bird was considered to have escaped from captivity. It is annotated when a majority vote decided that a bird was an escape; birds considered to be certain escapes are omitted from this list.

White-billed Diver *Gavia adamsii*, Stellendam (Zuidholland) 30 March. Yelkouan Shearwater *Puffinus yelkouan mauretanicus*, Texel (Noordholland) 23 August, Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus*, Ameland (Friesland) 15 October. African Spoonbill *Platalea alba*, Biervliet (Zeeland) 14 April. Flamingo, Beilen (Drenthe) 10-13 June. Bufflehead *Bucephala albeola*, Lage Mierde (Noordbrabant) 25 January (considered escaped; for this species observers are asked to ascertain that the bird is unringed). Barrow's Goldeneye *B islandica*, Laaxum (Friesland) 23 August. White-headed Duck *Oxyura leucocephala*, Vlieland (Friesland) 3 July. Egyptian Vulture *Neophron percnopterus*, Hilversum (Noordholland) 11 August. Booted Eagle *Hieraetus pennatus*, Oostburg (Zeeland) 4 May. Red-necked Stint *Calidris ruficollis*, Texel (Noordholland) 24 August. Pectoral Sandpiper *C melanotos*, Den Helder (Noordholland) 20 July. Great Snipe *Gallinago media*, Maasvlakte (Zuidholland) 1 April, Fochteloërveen (Drenthe) 2 May, Schoorl (Noordholland) 24 December. Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus*, Workumerwaard (Friesland) 27 July.

62 Arctic Redpoll *Carduelis hornemanni*, Westenschouwen, Zeeland, November 1988 (Arnoud B van den Berg, VRS *Nebularia*)

Iceland Gull *Larus glaucooides*, IJmuiden (Noordholland) 1 November. Forster's Tern *Sterna forsteri*, Middelplaten (Zeeland) 17 June. Whiskered Tern *Chlidonias hybridus*, Diemen (Noordholland) 19 April. Brünnich's Guillemot *Uria lomvia*, Heemskerck (Noordholland) 1 December. Middle Spotted Woodpecker *Dendrocopos medius*, Bennekom (Gelderland) 3-5 January, Veenendaal (Utrecht) 5 March. Red-throated Pipit *Anthus cervinus*, Wassenaar (Zuidholland) 17 October. Rock Thrush *Monticola saxatilis*, Texel (Noordholland) 9 October. Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola*, Oostvaardersplassen (Flevoland) 11 July, Workum (Friesland) 31 August. Olivaceous Warbler *Hippolais pallida*, Swifterbant (Flevoland) 30 July (was leucistic or flavistic Garden Warbler *Sylvia borin*). Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides*, Vlieland (Friesland) 16 October, Vlieland (Friesland) 24 October. Bonelli's Warbler *P bonelli*, Epen (Limburg) 28 May-5 June. Lesser Grey Shrike *Lanius minor*, Meijendel (Zuidholland) 3 June. Rose-coloured Starling *Sturnus roseus*, Texel (Noordholland) 16 October. Trumpeter Finch *Bucanetes githagineus*, Vilsteren (Overijssel) 9 March. Pallas's Goshawk *Carpodacus roseus*, Groningen (Groningen) 17 May. Tennessee Warbler *Vermivora peregrina*, Ouddorp (Zuidholland) 12 August. Cirl Bunting *Emberiza cirlus*, Vooorne (Zuidholland) 12 October. Yellow-throated Bunting *E elegans*, Overveen (Noordholland) 8-23 August (considered escaped). Rustic Bunting *E rustica*, Eemshaven (Groningen) 25 May. Little Bunting *E pusilla*, Kamperveen (Overijssel) 18 March.

1988 Hooded Merganser *Mergus cucullatus*, Almere (Flevoland) 13 April-2 May (considered escaped; for this species observers are asked to ascertain that the bird has no ring). Great Snipe *Gallinago media*, Rinsumageest (Friesland) 17 September. Red-throated Pipit *Anthus cervinus*, Hilvarenbeek (Noordbrabant) May, Ameland (Friesland) 3 September. Cetti's Warbler *Cettia cetti*, Carnisse (Zuidholland) 20 July. Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum*, Oostvoorne (Zuidholland) 4 June. Subalpine Warbler *Sylvia cantillans*, Oostvoorne (Zuidholland) 9 May. Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides*, Vlieland (Friesland) 24 October. Arctic Warbler *P borealis*, Schiermonnikoog (Friesland) 18 August. Pallas's Warbler *P proregulus*, Tegelen (Limburg) 19 October. Bonelli's Warbler *P bonelli*, Reeuwijk (Zuidholland) 8 June, Texel (Noordholland) 1-2 October. Treecreeper *Certhia familiaris*, Schiermonnikoog (Friesland) 15 October (even when a bird is trapped it appears to be very difficult to determine identification). Arctic Redpoll *Carduelis hornemanni*, Kamperveen (Overijssel) 24 November, Reeuwijk (Zuidholland) 5 December, Oostvaardersdijk (Flevoland) 16 December (it appears to be very difficult to document unequivocal field records of this species). Little Bunting *Emberiza pusilla*, Den Haag (Zuidholland) 28 October, Den Haag (Zuidholland) 12 November.

1987 Lesser Canada Goose *Branta canadensis* ssp, Hommerts (Friesland) 15 November (the large subspecies introduced into several European countries regularly winters in the Netherlands and is not considered by the CDNA). Russian Common Gull *Larus canus heinei*,

Maasvlakte (Zuidholland) 16 January (measurements were considered to fall within the range of *L c canus*). Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus*, Scherenwelle (Overijssel) 13 October. Little Bunting *Emberiza pusilla*, Terheijden (Noordbrabant) 1 November.

1984 Iceland Gull *Larus glaucooides*, Scheveningen (Zuidholland) 24 April.

1983 Lesser Canada Goose *Branta canadensis* ssp, Sondel (Friesland) 6 February.

1982 Lesser Canada Goose *Branta canadensis* ssp, Koudum (Friesland) 27 February.

1976 Common Nighthawk *Chordeiles minor*, Haren (Groningen) 21 October (a bird loudly calling while flying by day in a suburban environment was identified more than a decade later when the observer saw and heard the species in northern America; the original evidence, however, was considered insufficient).

Acknowledgements

Enno B Ebels assisted in checking the text of this report. We like to thank all experts who have kindly given their advice.

References

- Anonymous 1989a. (Rotskruiper.) Dutch Birding 11: 200.
Anonymous 1989b. Brilsteren bij Terneuzen. DB Nieuwsbr 1: 97.
Anonymous 1988-89c. Western Palearctic news. Birding World 1: 414-415, 2: 123-124, 274-275, 316-317, 406-407.
Anonymous 1989d. Zeldzame en schaarse broedvogels in 1989. SOVON-nieuws 2 (4): 5-10.
Anonymous 1989e-91. European news. Br Birds 82: 321-329, 84: 1-12.
Beijersbergen, R 1988. Dougalls Stern hybridiserend met Visdief op Hooge Platen in 1982-85. Dutch Birding 10: 121-123.
Bekaert, L 1989. Siberische Strandloper te Philippine. DB Nieuwsbr 1: 146-148.
van den Berg, A B 1990. Red-rumped Swallow with whitish tail-patches. Dutch Birding 12: 72-73.
van den Berg, A B, de By, R A & CDNA 1989. Rare birds in the Netherlands in 1988. Dutch Birding 11: 151-164.
van den Berg, A B & Ebels, E B 1990. Mystery photograph 36: Snipe. Dutch Birding 12: 193-195.
Berlijn, M 1990. Koningseider langs Harlingerpier. Dutch Birding 12: 106-107.
Blankert, J J & Steinhaus, G H 1982. Recente meldingen. Dutch Birding 4: 67-72.
Blankert, J J & Kieft, E 1989. Groep van vijf Roodstuit-zwaluwen op Texel. DB Nieuwsbr 1: 163-165.
Blankert, J J, Scharringa, C J G & CDNA 1986. Rare birds in the Netherlands in 1984. Dutch Birding 8: 126-133.
Boeren, J 1989. Vale Lijster *Turdus obscurus* in Roermond mei 1989. Limbg Vogels 0: 27.
Boon, L J R 1990. Balkankwikstaart bij Delfzijl in mei 1988. Dutch Birding 12: 1-2.

- Brew, M 1989. Twitching the Amsterdam Wallcreeper. *Birding World* 2: 433-434.
- van der Burg, E, van Dongen, R M, Driessens, G & de Rouw, P W W 1988-89a. Meldingen november 1988, januari, april, mei, juni, juli, augustus, september, oktober, november 1989. *DB Nieuwsbr* 0: 6-12, 1: 20-27, 69-75, 85-93, 102-108, 118-124, 133-140, 150-158, 165-173, 182-189.
- van der Burg, E, van Dongen, R M, Driessens, G & de Rouw, P W W 1989b-90. Recente meldingen. *Dutch Birding* 11: 40-51, 137-144, 189-198, 12: 41-50.
- de By, R A 1990. Migration of Aquatic Warbler in western Europe. *Dutch Birding* 12: 165-181.
- de By, R A & de Knijff, P 1989. Zeldzame en schaarse vogels in Nederland in 1988. *Limosa* 62: 195-206.
- Camphuysen, C J 1989. Vondst van een noordelijke Zeekoet *Uria aalge hyperborea* in Nederland. *Limosa* 62: 47-48.
- van Dongen, R M 1989. Ross' Gans in Nederland en België. *DB Nieuwsbr* 1: 17-18.
- Dutch Birding* 1990. Vogels nieuw in Nederland. Ede. Dymond, J N, Fraser, P A & Gantlett, S J M 1989. Rare birds in Britain and Ireland. Calton.
- Eerdmans, J D 1989. Witstuitbarmsijzen in december 1988. *DB Nieuwsbr* 1: 2-3.
- Eigenhuis, K J 1989. Weer Dougalls Stern te IJmuiden. *DB Nieuwsbr* 1: 98-99.
- Eigenhuis, K J 1990. Russische Stormmeeuw in Nederland. *Dutch Birding* 12: 191-193.
- Faber, J 1990. Witkeelgorz op Griend in juni 1989. *Dutch Birding* 12: 18-20.
- Harmsen, H H 1989. Kleine Geelpootruiter bij Oosterland in november 1979. *Dutch Birding* 11: 1-4.
- Hirschfeld, E 1991. Mystery photograph 162: Red-rumped Swallow. *Br Birds* 84: 14-15.
- Kompanje, E J O & Post, J N J 1990. Oostelijke Stormmeeuwen *Larus canus heinei* in Nederland en West-Europa. *Limosa* 63: 2-6.
- Martelijn, E C L & Swennen, C 1984. Overwinterende Grutto's *Limosa limosa* in ZW-Nederland. *Limosa* 57: 125-128.
- Meijer, A 1989. Amerikaanse Goudplevier tijdens DBA-week. *DB Nieuwsbr* 1: 161-162.
- Meijer, P C 1989. Lachsterns in Nederland. *DB Nieuwsbr* 1: 131-133.
- Ouwerkerk, A 1990. Woestijntapuit bij Oud-Alblas in april 1989. *Dutch Birding* 12: 3-5.
- Ouwerkerk, K 1989. Woestijntapuit in de Alblasserwaard. *DB Nieuwsbr* 1: 65-67.
- Rogers, M J and Rarities Committee 1990. Report on rare birds in Great Britain in 1989. *Br Birds* 83: 439-496.
- Romijn, R M C 1990. Slangarend bij Molkwerum in oktober 1959. *Dutch Birding* 12: 70-71.
- Roselaar, C S 1990. Identification and occurrence of American and Pacific Golden Plover in the Netherlands. *Dutch Birding* 12: 221-232.
- Scharringa, C J G & Winkelman, J E 1984. Zeldzame en schaarse vogels in Nederland in 1982. *Limosa* 57: 17-26.
- van Scheepen, P 1989. IJslandse Grutto te Wijk bij Duurstede. *DB Nieuwsbr* 1: 68-69.
- Schekkerman, H 1986. Invasie van Grote Kruisbek in Nederland in 1982/83. *Dutch Birding* 8: 89-97.
- Schekkerman, H 1988. Mystery photograph 29: 'Eastern' Stonechat. *Dutch Birding* 12: 182-185.
- Schekkerman, H & Meininger, P L 1989. Brilsterns in Nederland. *DB Nieuwsbr* 113-116.
- Schekkerman, H & Meininger, P L 1990. Brilsterns in Nederland en België in juli-augustus 1989. *Dutch Birding* 12: 233-238.
- Sinoo, R 1988. Bijeneters langs de Oostvaardersdijk in juni 1987. *Grauwe Gans* 4: 40-42.
- SOVON 1987. Atlas van de Nederlandse vogels. Arnhem.
- van de Staij, J 1989. Rotskruiper op de VU in Amsterdam. *DB Nieuwsbr* 1: 177-178.
- Sterbetz, I 1987. The Demoiselle Cranes (*Anthropoides virgo* L. 1758) in Hungary. *Aquila* 93-94: 25-29.
- van der Veen, L 1989. Kleine Grijsze Strandloper bij paal 23.5. *DB Nieuwsbr* 1: 99-102.
- Walhout, J 1988. Roseate Tern with hybrid juvenile at Vlissingen in September-October 1984. *Dutch Birding* 10: 124-125.
- Weber, C 1990. Aktuelle Beobachtungen. *Limicola* 4: 43-48.
- de Wijs, W J R 1981. *Uria aalge hyperborea* in Nederland? *Limosa* 54: 63-64.
- Zwaan, K 1989. (Amerikaanse Goudplevier.) *DB Nieuwsbr* 1: 187.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
Rolf A de By, Ankrot 19, 7523 LH Enschede, Netherlands

Wing and tail moult in first-year Brown-headed Gulls wintering in Thailand

Arnoud B van den Berg, W (Ted) Hoogendoorn & Killian Mullarney

Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus* is a strictly Asian species. It breeds mainly on the Tibetan plateau (Hazevoet 1987) and winters in the southern parts of the continent, west to Pakistan (Hoogendoorn in prep) and in small numbers east to Hong Kong (Chalmers 1986). The field characters and moults of first-year Brown-headed Gulls have been described in detail by Dwight (1925) but virtually nothing has been added to the subject since.

Materials

During 9-10 January 1984, 29-31 March 1989, 19-20 February and 2-3 March 1990, we independently observed and photographed (plates 63-72) Brown-headed Gulls (700-800 of which 20-25% first-years) at Bangpoo, Samut Prakan, Thailand (cf

Lekagul et al 1985). On each of these occasions, first-year birds showed signs of a previously undescribed moult. The following analysis is based on field notes and study of the above-mentioned photographs. Additionally, specimens were studied at the British Museum (Natural History), Tring, UK.

Results

Field studies

In early January, most first-year Brown-headed Gulls were still in 'typical' first-winter plumage, retaining blackish juvenile primaries and secondaries and a complete tail-band (cf Harrison 1987). Tertial moult was well underway, only a few birds retaining some juvenile tertials. Many individuals were in active wing-covert moult, with the inner

63 Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, tertials and inner greater coverts moulting, all but outermost median coverts new, lesser coverts moulting, Bangpoo, Thailand, 9 January 1984 (Killian Mullarney)

64 Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, tertials moulting, inner greater, all but outer median and lesser coverts new, Bangpoo, Thailand, 20 February 1990 (Ted Hoogendoorn) **65** Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, many coverts new, Bangpoo, Thailand, 30 March 1989 (Arnoud B van den Berg) **66** Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, most coverts and central pair of rectrices new, Bangpoo, Thailand, 30 March 1989 (Arnoud B van den Berg)

Wing and tail moult in first-year Brown-headed Gulls wintering in Thailand

greater coverts either missing or renewed, and all but the outermost median coverts and most of the lesser coverts having been replaced. Some birds had grown new central rectrices and the most advanced individual had replaced all but the outermost rectrices.

In mid-February and early March, only a small number of first-years was in 'typical' first-winter plumage but not a single individual had retained juvenile tertials. Most were in active moult of secondaries, coverts and/or rectrices, several having acquired a completely new tail; a few of the latter were missing all but the two or three outermost secondaries.

In late March, a handful of first-years resembled typical first-winter birds although these had replaced the tertials and most coverts. The majority showed a variable mixture of juvenile and adult-type secondaries, coverts and rectrices; active wing and tail moult could be detected in only a few.

Museum specimens

Of the 48 properly dated specimens of first-year Brown-headed Gulls at the BMNH, four are from

January, 15 from February (including five from Thailand), one from March, one from April, three from May and none from June-August. Of these 24, only an individual collected on 9 May 1923 in Tibet (BMNH Regist no 1934.1.1.2894) shows signs of what might have been part of the above-reported winter moult. This bird had moulted the tertials, most of the upperwing-coverts and the two central pairs of rectrices but had retained the juvenile secondaries and alula. Several February birds had moulted the inner tertials and a variable number of upperwing-coverts but this limited extent of moult is not exceptional. Grant (1986) stated that in small and medium-sized gull species the spring moult of head- and body-feathers often also includes a variable number of upperwing-coverts, sometimes the tertials and occasionally one or more pairs of central rectrices. There is considerable evidence that even as early as December of their first calendar year (up to 3 months prior to the normal commencement of their spring moult) a few birds, representing several small to medium-sized species, can have a variable number of new, mostly central rectrices (WH pers obs). Whether this is

67 Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, inner secondaries moulting, most coverts, alula and several central rectrices new, Bangpoo, Thailand, 30 March 1989 (Arnoud B van den Berg)

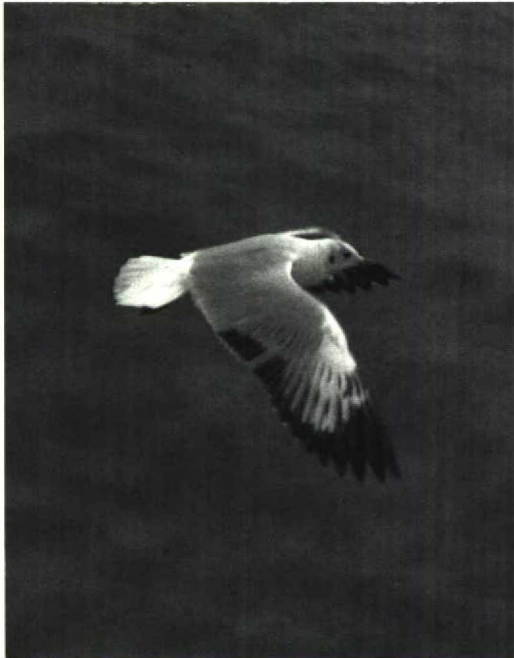

68 Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, inner secondaries, one outer secondary, most coverts and all but outer rectrices new, Bangpoo, Thailand, 30 March 1989 (Arnoud B van den Berg)

69 Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, some inner secondaries, coverts and outer rectrices moulting, Bangpoo, Thailand, 20 February 1990 (Ted Hoogendoorn) **70** Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, inner and two outer secondaries, most coverts and all rectrices new, Bangpoo, Thailand, 30 March 1989 (Arnoud B van den Berg) **71** Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, two outermost secondaries old, other secondaries moulting, most coverts and all rectrices new, Bangpoo, Thailand, 20 February 1990 (Ted Hoogendoorn)

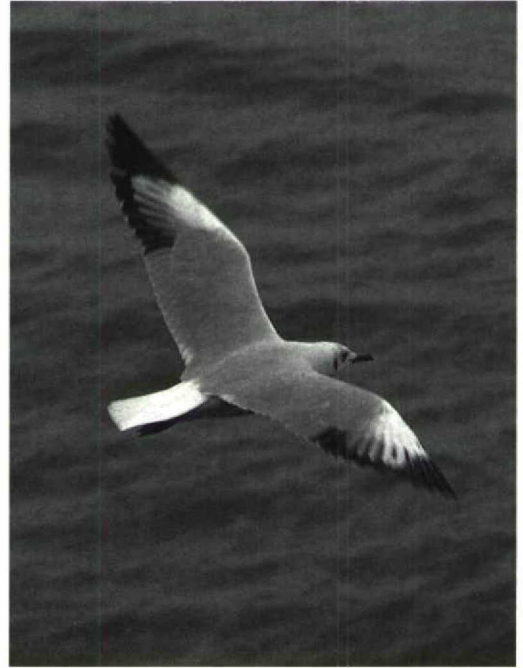
always as a result of juvenile rectrices being accidentally lost, as suggested by Grant (1986), or whether these feathers can appear spontaneously is uncertain. In any case there is no way of determining when exactly moult occurred in the Tibet specimen mentioned above and it can not be considered as showing unequivocal signs of winter moult. Two first-year specimens are not dated. Of the other 99 Brown-headed Gull specimens, 98 have mirrors on p9-10 or p8-10 (Hoogendoorn et al 1991) and in one specimen p8-9 are not present or visible while p10 has a mirror. Therefore, all 99 must be in second-winter plumage or any of the subsequent plumages. It must be concluded that none of the BMNH's 149 Brown-headed Gull specimens shows undisputed signs of the winter moult.

Discussion

Apparently, most first-year Brown-headed Gulls at Bangpoo undergo a protracted winter moult of a variable number of secondaries (sometimes all but the outermost two or three), the tertials, most upperwing-coverts, the alula and most or all rectrices. This may be rather variable although all individuals appear to moult at least the tertials and most coverts of the inner-wing. This moult generally starts in January (presumably as early as December in some individuals), is well under way in February and is possibly nearly finished by late March.

Dwight (1925) did not describe this peculiar moult of Brown-headed Gull and stated that in April and May first-winter birds moult into a first-summer plumage in which the remiges and rectrices of the juvenile plumage are still retained except, sometimes, the central pair of rectrices. The species was not dealt with by Stresemann (1963) and Stresemann & Stresemann (1966) and the occurrence of intermediate first-year birds as observed by us is not mentioned in the more recent literature (cf Harrison 1985, 1987). However, Ali & Ripley (1969) mention the winter occurrence of 'various intermediate birds' from the Indian sub-continent. This may indicate that the western populations of Brown-headed Gull undergo a winter wing and tail moult similar to that in the birds in Thailand.

Dwight (1925) studied some presumed second-winter specimens which had dusky shaft streaks on the primary coverts or the rectrices and lacked mirrors on p9-10. Possibly, however, this pattern is not at variance with the plumage details of several Bangpoo birds and it can not be ruled out that Dwight's specimens actually represented first-year individuals.

72 Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, first-year, all but two or three outermost secondaries, most coverts and all rectrices new, some greater coverts moulting, Bangpoo, Thailand, 30 March 1989 (Arnoud B van den Berg)

The lack of winter moult in the BMNH specimens could explain partially why this moult has not been noticed before. Combining the fact that the most recent first-year specimen dates back to 1937, with the probability that not all first-year Bangpoo individuals go through this apparently variable moult, one may suggest the possibility that this moult is a recent phenomenon which is still developing. Further studies are necessary to assess the moult cycle of Brown-headed Gull more properly. No other gull species is known to undergo a similar winter moult of wing and tail (cf Dwight 1925) and the phenomenon of the innerwing being moulted while the outerwing is retained has not been reported for first-year birds of any species (cf Stresemann & Stresemann 1966, Palmer 1972, Ginn & Melville 1983, Noordhuis 1989).

Acknowledgements

We thank Gerald Oreel for providing some references. Peter Colston provided helpful advice on the study of skins at the British Museum (Natural History).

Samenvatting

Vleugel- en staartlui bij in Thailand overwinterende eerstejaars Bruinkopmeeuwen Bij eerstejaars Bruinkopmeeuwen *Larus brunnicephalus* die in Bangpoo, Samut Prakan, Thailand, overwinteren treedt een variabele vleugel- en staartlui op. Het verloop van deze lui is fotografisch gedocumenteerd. De meerderheid van de eerstejaars vogels blijkt in meer of mindere mate de armpennen, tertials, bovengeugeldekveren, duimvleugel en staartpennen te ruïen terwijl de handpennen en buitenste armpennen kennelijk niet worden vervangen. Bij andere vogelsoorten is een dergelijke lui niet bekend.

Onder de 24 balgen van eerstejaars Bruinkopmeeuwen in het British Museum (Natural History), Tring, UK, uit januari-augustus, waarvan het meest recente exemplaar dateert van 1937, bevindt zich geen enkel exemplaar dat onmiskenbare tekenen van deze lui vertoont. Dit vormt niet alleen een mogelijke verklaring waarom deze lui tot op heden over het hoofd werd gezien, maar verschaft wellicht ook een aanwijzing dat het een recent fenomeen betreft dat nog in ontwikkeling is.

References

Ali, S & Ripley S D 1969. The birds of India and Pakistan 3. Bombay.

- Chalmers, M L 1986. Annotated checklist of the birds of Hong Kong. Fourth edition. Hong Kong.
- Dwight, J 1925. The gulls (Laridae) of the world: their plumages, moults, variations, relationships and distribution. Bull Am Mus Nat Hist 52: 63-408.
- Ginn, H B & Melville, D S 1983. Molt in birds. Tring.
- Grant, P J 1986. Gulls: a guide to identification. Second edition. Calton.
- Harrison, P 1985. Seabirds: an identification guide. Second edition. London.
- Harrison, P 1987. Seabirds of the world: a photographic guide. London.
- Hazevoet, C J 1987. Breeding range of Brown-headed Gull. Dutch Birding 9: 176-177.
- Hoogendoorn, W in prep. Western border of non-breeding range of Brown-headed Gull. Dutch Birding.
- Hoogendoorn, W, van den Berg, A B & Mullarney, K 1991. Brown-headed Gulls with mirrors on three primaries. Dutch Birding 13: 63-64.
- Lekagul, B, Round, P D & Komolphalin, K 1985. Bird-watching for Palearctic migrants in Thailand. Br Birds 78: 2-39.
- Noordhuis, R 1989. Patronen in slagpenlui: oecofysiologische aanpassingen. Limosa 62: 35-45.
- Palmer, R S 1972. Patterns of molting. In: Farner, D S & King, J R (editors), Avian biology 2, New York, pp 65-102.
- Stresemann, E 1963. Zeitraum und Verlaub der Handschwingen-Mauser palaearktischer Möwen, Seeschwalben und Limicolen. J Ornithol 104: 424-435.
- Stresemann, E & Stresemann, V 1966. Die Mauser der Vögel. J Ornithol 107 (Sonderheft).

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
W (Ted) Hoogendoorn, Notengaard 32, 3941 LW Doorn, Netherlands
Killian Mullarney, Redshire House, Redshire Road, Murrintown, Wexford, Ireland

Mededelingen

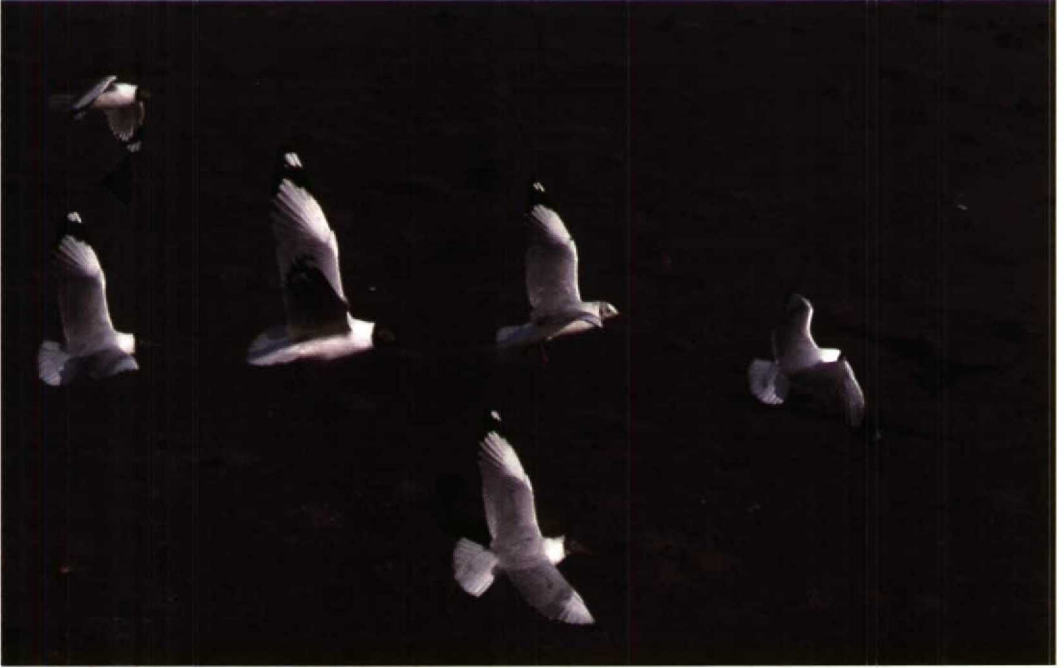
Brown-headed Gulls with mirrors on three primaries

In January 1984, March 1989 and March 1990, at Bangpoo, Samut Prakan, Thailand, we photographed adult Brown-headed Gulls *Larus brunnicephalus* with white patches (mirrors) on the three outermost primaries (p8-10) (plates 73-74). Previously, the mirror on p8 has been noted only by Stegmann (1935).

In adult plumages, this species usually has an elongated mirror near the tip of p10 and a slightly

smaller mirror on p9 (cf Dwight 1925, Harrison 1987). In the individuals photographed by us, the mirror on p8 was of variable size though much smaller than the outer two and rather rounded; besides, in some individuals the mirrors on p9-10 were larger than usual and the white basal patch on c p5-8 (particularly p7) extended farther towards the feather tip. In one individual (plate 75), the overall effect was a sizeable reduction of black in the wing-tip, noticeable in the field, creating a pattern different from that in other adult Brown-headed Gulls.

Of the 98 specimens of adult (second-year or

73 Brown-headed Gulls *Larus brunnicephalus*, adults, mirrors on two and on three primaries, Bangpoo, Thailand, 30 March 1989 (Arnoud B van den Berg)

74 Brown-headed Gull *Larus brunnicephalus*, adult, mirrors on three primaries, Bangpoo, Thailand, 2 March 1990 (Ted Hoogendoorn)

older) Brown-headed Gulls with visible p8-10, at the British Museum (Natural History), Tring, UK, nine had mirrors on the inner web of p8 of both wings, varying in length from c 5 to 15 mm. Another five had only tiny mirrors on p8 of one or both wings. The specimens with three mirrors originate from most parts of the species' range. It must be concluded that c 10% of all adult Brown-headed Gulls have the additional mirror on p8.

Peter Colston kindly provided access to the skin collection at the British Museum (Natural History).

References

- Dwight, J 1925. The gulls (Laridae) of the world: their plumages, moults, variations, relationships and distribution. *Bull Am Mus Nat Hist* 52: 63-408.
- Harrison, P 1987. *Seabirds of the world: a photographic guide*. London.
- Stegmann, B 1935. Die systematische Stellung der tibetischen Lachmöwe (*Larus brunnicephalus* Jerd.). *Ornithol Monatsber* 43: 77-82.

W (Ted) Hoogendoorn, Notengaard 32,
3941 LW Doorn, Netherlands
Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98,
2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
Killian Mullarney, Redshire House, Redshire
Road, Murrin town, Co Wexford, Ireland

Blauwborst in Zwanenwater in januari-februari 1990

Op 9 januari 1990, tijdens werkzaamheden op een eilandje gelegen in het Zuidelijke Meer van het Zwanenwater bij Callantsoog, Noordholland, werd ik verrast door de aanwezigheid van een mannetje Blauwborst *Luscinia svecica cyaneocula*. De Blauwborst zocht regelmatig op zeer korte afstand (2 m) naar insecten en larven in de omgewoelde grond. Vrijwel de gehele dag verbleef de vogel in mijn nabijheid. De Blauwborst werd regelmatig waargenomen tot en met 23 februari 1990.

De tot nu toe vroegst bekende datum in Nederland was 11 februari 1942, te Kortenhoef, Noordholland (Commissie voor de Nederlandse Avifauna 1970, Jonkers et al 1987), de laatste betrof een november-waarneming in Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland (SOVON 1987). Verder noemen van der Ploeg et al (1976) een winterwaarneming uit 1891 in Friesland, zonder vermelding van plaats en datum.

Hudson (1973) vermeldt voor Groot-Brittannië en Ierland de volgende wintergevallen: 15 november 1925 tot 15 april 1926 en 1 februari 1927 tot 30 april 1927, Scarborough, Yorkshire (mogelijk be-

trof het in beide winters dezelfde vogel); 23 januari 1960, Dungeness, Kent.

Als men de onvolledig gedocumenteerde winterwaarneming uit 1891 buiten beschouwing laat, was dit het eerste overwinteringsgeval van een Blauwborst voor Nederland.

Summary

BLUETHROAT IN ZWANENWATER IN JANUARY-FEBRUARY 1990 From 9 January to 23 February 1990, a male Bluethroat *Luscinia svecica cyaneocula* wintered in the Zwanenwater near Callantsoog, Noordholland. The earliest and latest dates until then were 11 February 1942 and 'November', respectively. Apart from an undocumented winter record from 1891, this constituted the first winter record of Bluethroat for the Netherlands.

Verwijzingen

Commissie voor de Nederlandse Avifauna 1970. Avifauna van Nederland. Tweede druk. Leiden.
Hudson, R 1973. Early and late dates for summer migrants. *Tring*.
Jonkers, D A, Kole, R A & Taapken, J 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Hilversum.
van der Ploeg, D T E et al 1976. Vogels in Friesland 3. Leeuwarden.
SOVON 1987. Atlas van de Nederlandse vogels. Arnhem.

Ruud E Brouwer, Westersingel 52, 1671 GP Medemblik, Nederland

Brieven

Trek van Waterrietzanger in West-europa

In het artikel van de By (1990) over de trek van de Waterrietzanger *Acrocephalus paludicola* in West-europa, wordt in tabel 1 slechts één geval voor Mali genoemd. Er zijn echter minstens vijf gevallen bekend uit de periode november-december (Lamarche 1981).

In verband met het opvetten van Waterrietzangers in het najaar stel ik vast dat de conclusie in de Nederlandse samenvatting, dat Waterrietzangers in het najaar niet ver van de broedgebieden vetreserves aanleggen voor een non-stop vlucht naar Afrika, verder gaat dan de Engelse hoofdstekst. Het is mogelijk dat de soort aanvankelijk in kleinere etappes trekt (twee in België geringde vogels die in Frankrijk werden gecontroleerd legden gemiddeld 59.4 en 84 km per dag af; Pollet 1989) maar vogels met een hoeveelheid onderhuids vet zijn een uitzondering (volgens diverse ringers in Vlaanderen);

dat blijkt ook uit kleine series: zes juveniele vrouwtjes 10.8-12.8 g, gemiddeld 11.8 g (Banzhaf 1936); 13 eerstejaars 10.2-13.8, gemiddeld 12.4 g (Bil 1987); 16 eerstejaars 10.0-12.5 g, gemiddeld 11.1 g (archief van Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité).

Summary

MIGRATION OF AQUATIC WARBLER IN WESTERN EUROPE Some remarks are made on the paper by de By (1990) on the migration of Aquatic Warbler in western Europe: 1 at least five records are known from Mali (Lamarche 1981); 2 the author is of the opinion that there is little support for the hypothesis that early in autumn Aquatic Warbler migrates only short distances in order to build up fat reserves for a subsequent single-hop flight to the African wintering grounds.

Verwijzingen

Banzhaf, W 1936. Der Herbstvogelzug über die Greifswalder Oie in den Jahren 1931-34 nach Arten, Alter und Geschlecht. *Dohrniana* 15: 60-115.

Bil, W 1987. Veel Waterrietzangers bij Makkum in zomer van 1986. Dutch Birding 9: 176.
de By, R A 1990. Migration of Aquatic Warbler in western Europe. Dutch Birding 12: 165-181.

Lamarche, B 1981. Liste commentée des oiseaux du Mali 2: passereaux. Malimbus 3: 73-100.
Pollet, J 1989. Terugmeldingen. Voedertafel 9 (2): 26-29.

Paul Herroelen, Leuvensesteenweg 347, 3370 Boutersem, België

Hybride Huismus x Ringmus op Schiermonnikoog in mei 1989

De mededeling betreffende een mannetje hybride Huismus x Ringmus *Passer domesticus* x *P. montanus* te Aalsmeer, Noordholland, in januari-februari 1990 (Eigenhuis 1990) was voor ons aanleiding een eerder geval onder de aandacht te brengen. Op 10 mei 1989 was in de tuin van ons vakantiehuisje op Schiermonnikoog, Friesland, een dergelijke hybride aanwezig. De vogel bevond zich tussen een 10-tal Huismussen en liet zich voeren met broodkruimels.

Aan de hand van gemaakte dia's kon de vogel vergeleken worden met die van Aalsmeer. Daarbij werden de volgende verschillen genoteerd: de

kleur van de onderdelen was niet zeemkleurig maar zeemkleurig-grijs, de 'slab' liep verder door op de borst, de achterste vleugelstreep was iets breder en witter (minder gesleten), de wangvlek was groter en donkerder en achter het oog was een vage crèmekleurige wenkbrauwstreep zichtbaar.

Naast de (mogelijke) gevallen genoemd in Summers-Smith (1988: 267) en de twee Nederlandse gevallen van Schiermonnikoog en Aalsmeer, is er ook een gemengd broedgeval van Huismus en Ringmus in 1958 of 1959 te Bergen, Noordholland (Monsees 1962). Er zijn in het laatste geval jongen gezien maar een beschrijving ontbreekt.

Summary

HYBRID HOUSE SPARROW x TREE SPARROW ON SCHIERMONNIKOOG IN MAY 1989 In response to Eigenhuis

75-76 Hybride Huismus x Ringmus *Passer domesticus* x *P. montanus*, mannetje, Schiermonnikoog, Friesland, 10 mei 1989 (Gerben J van den Berg)

(1990), another male hybrid House Sparrow x Tree Sparrow *Passer domesticus* x *P. montanus* was reported from Schiermonnikoog, Friesland, on 10 May 1989. Plumage differences from the hybrid recorded at Aalsmeer, Noordholland, in January-February 1990 are discussed. This was the third record of a hybrid between House and Tree Sparrows for the Netherlands, including a record of a successful mixed breeding pair in 1958 or 1959 at Bergen, Noordholland (Monsees 1962).

Verwijzingen

- Eigenhuis, K J 1990. Hybride Huismus x Ringmus te Aalsmeer in januari-februari 1990. Dutch Birding 12: 186-187.
 Monsees, G R 1962. Huismus gepaard met Ringmus. Levende Nat 65: 274.
 Summers-Smith, J D 1988. The sparrows. A study of the genus *Passer*. Calton.

Gerben J van den Berg, Ina Boudier Bakkerlaan 171, 3582 ZD Utrecht, Nederland
 Dick Groenendijk, Midrethstraat 23, 3641 CB Mijdrecht, Nederland

Mystery photographs

39 Last issue's mystery photograph (repeated in plate 77) obviously shows a *Phylloscopus* warbler. The general brownish and green coloration and the lack of any wing-bars or whitish edges to the tertials, leaves us with only a few possibilities: Willow Warbler *P. trochilus*, Chiffchaff *P. collybita*, Wood Warbler *P. sibilatrix* and Bonelli's Warbler *P. bonelli*. The head pattern with clear supercilium and darkish eye-stripe rules out the latter. Wood Warbler can also be excluded as we would expect a much yellower supercilium and throat, bright yellowish-green wing edgings and a brighter green mantle than our mystery bird, and the tail would be much shorter relative to the longer wing. Hence, we have to deal with the 'classic' problem of separating Willow Warbler from Chiffchaff.

In the hand, the most reliable character to look for, as every bird ringer knows, is the number of primaries with emarginated outer webs: Chiffchaff (as with the vast majority of the genus) has four emarginated primaries (p3-6, numbered from outside), Willow Warbler has only three (p3-5). This important character, however, cannot be properly assessed from the photograph as the relevant part of p6 is covered by the secondaries. But in this particular bird, p6 was not emarginated and consequently was identified as a Willow Warbler. It was trapped in southern Turkey on 31 March 1987. This identification is further supported by another (visible) structural character, viz, the primary projection which is only slightly shorter than the length of the visible tertials: in Chiffchaff, this would be even shorter, about half of the length of the visible tertials (cf last issue's plate 43).

But, apart from these structural characters, what

plumage clues do we have to separate it from Chiffchaff? Suddenly, things get very nasty: the greenish-brown mantle with little yellow, the greyish nape, the buffish ear-coverts and supercilium, fading behind the eye and the neat pale crescent below the eye all seem to fit Chiffchaff rather than Willow Warbler! The whitish flank is, however, more like Willow Warbler, lacking the buffish suffusion which Chiffchaff usually has.

This bird illustrates that, without vocal clues, and despite considerable progress in the discovery of reliable identification characters, these 'easy' species can sometimes be very difficult to identify. The variability within Willow Warbler is further illustrated by the bird in plate 78, which was trapped at the same site as the mystery bird on 19 April 1987. The combination of a clear supercilium, a rounded head with a high forehead, a fine black bill and a straight square-tipped tail (though strangely spread in the photograph) again indicates a *Phylloscopus* species. The prominence of brown and the virtual lack of green in its plumage is reminiscent of a Siberian Chiffchaff *P. collybita tristis*. Dusky Warbler *P. fuscatus* is much darker brown with more fulvous colours and has a pale lower mandible. But in this case, the wing structure can be seen and only three emarginated primaries (p3-5) are visible, leaving again only Willow, Arctic *P. borealis*, Bonelli's and Wood Warblers as possibilities. The latter two can be ruled out for the reasons outlined above and Arctic is excluded because of the lack of wing-bars and the absence of any green in the upperparts.

Hence, the bird in plate 78 is also a Willow Warbler and because of the cold grey-brown upperparts, the virtual absence of yellow or green (only some on edges of tail- and wing-feathers and

77 Willow Warbler *Phylloscopus trochilus*, Yumurtalik, Turkey, 31 March 1987 (Arnoud B van den Berg)

78 Willow Warbler *Phylloscopus trochilus* cf *yakutensis*, Yumurtalik, Turkey, 19 April 1987 (Arnoud B van den Berg)

a tinge on wing-coverts and scapulars) and the black bill, it may belong to the subspecies *P t yakutensis* which breeds in Siberia east of the Yenisey river. However, caution is needed when subspecifically identifying migrant birds, especially in this highly variable species. Over the whole range of the 'Scandinavian' subspecies *P t acredula* (from Scandinavia and eastern Europe east to the Yenisey) brown-and-white individuals occur without any clinal pattern among more typical 'greenish' birds; these are sometimes inseparable from *P t yakutensis*, especially when worn. Moreover,

even within the western European subspecies *P t trochilus* some individuals come very close in appearance to these eastern birds.

In conclusion, the bird in plate 78 may be a true *P t yakutensis*, of which at least some pass through the Middle East on their extreme long-distance migration between Siberia and eastern Africa, but a more western origin from the variable *acredula* assemblage cannot be excluded.

The bird in plate 77 is a Willow Warbler and can not be safely allocated to a single subspecies but is either *P t trochilus* or (more likely) *P t acredula*.

André J van Loon, *Dolingadreef 199, 1102 WT Amsterdam, Netherlands*

Mystery photograph 40. Solution in next issue

Recensies

F G STILES, A F SKUTCH & D GARDNER 1989. *A guide to the birds of Costa Rica*. Christopher Helm, Londen. 511 pp. 52 kleurplaten. ISBN 0-7470-3028-6. GBP 30.00.

Met deze 3.6 x 15.2 x 22.8 cm dikke veldgids kan men de 830 vogelsoorten determineren die Costa Rica rijk is. Het boek heeft dezelfde stijl en kwaliteit als *A guide to the birds of Venezuela* door R Meyer de Schauensee & W H Phelps (1978) en (vooral) *A guide to the birds of Colombia* door S L Hilty & W L Brown (1986) en bezit daarmee de allure van een handboek. Het is omvangrijker dan Robert Ridgely's *A guide to the birds of Panama* (1976, herziene editie in 1981) die voorheen als beste veldgids voor vogels in Costa Rica werd beschouwd.

De eerste 61 pagina's behandelen onder andere geografie, klimaat en vegetatie. Hierna komen de teksten over de soorten met in het midden van het boek de kleurplaten. Het valt op dat alle soorten, ook wintergasten uit Noordamerika, evenveel aandacht krijgen. Dit is niet alleen plezierig voor vogelaars uit Europa die niet vertrouwd zijn met Noordamerikaanse soorten, maar ook voor Costaricaanse vogelaars. Voor iedere soort wordt veel informatie gegeven over gedrag, voedsel en

broedbiologie. Het werk van de legendarische Alexander Skutch staat garant voor degelijke beschrijvingen van nesten en eieren.

De fraaie kleurplaten van Dana Gardner tonen van iedere soort een adult mannetje en soms een adult vrouwtje. De eerste platen met zeevogels, sterns, meeuwen, jagers, eenden en steltlopers zijn matig van kwaliteit en bieden weinig informatie. De overige illustraties zijn daarentegen bijna zo goed als die van Guy Tudor in de gidsen voor Colombia en Venezuela.

Door de publicatie van dit boek is Costa Rica het ideale land om kennis te maken met neotropische vogels. Het is een veilig land met goede natuurreservaten. Het herbergt niet alleen 9% van de soorten op de wereld en een zeer afwisselend landschap van bergen, laaglanden en Pacifische en Caraïbische kusten maar het is ook klein met goede wegen waardoor zonder dat er veel tijd in reizen gaat zitten alle hoeken van het land bezocht kunnen worden. ARNOLD B VAN DEN BERG

R S RIDGELY & G TUDOR 1989. *The birds of South America 1: the oscine passerines*. Oxford University Press, Ox-

79 Ochraceous Pewee *Contopus ochraceus*, Valley of San Gerardo, bij Cerro de la Muerte, Cordillera de Talamanca, Costa Rica, 22 december 1990 (Jan Vermeulen). Vermoedelijk eerste gepubliceerde foto van deze zeldzame Costaricaanse endem

ford. 516 pp. 31 kleurplaten. 723 verspreidingskaartjes. ISBN 0-19-857217-4. GBP 45.00.

In 1970 behandelde Rodolphe Meyer de Schauensee alle Zuid Amerikaanse soorten in *A guide to the birds of South America* (dat in 1982 zonder de kleurplaten werd herdrukt). De auteur had geen noemenswaardige veldervaring en baseerde zich bij het maken van beschrijvingen op museummateriaal. In de praktijk bleek bijgevolg dat er ondanks zijn boek veel problemen bleven bestaan bij het determineren in het veld. Een volgende stap werd in 1977 gezet door E R Blake met zijn *Manual of Neotropical birds 1* waarin veel informatie is te vinden over een kwart van de Zuid Amerikaanse avifauna (pinguïns tot en met de meeuwen). Blake's is er echter nooit in geslaagd om de drie volgende delen te publiceren. Voor degenen die ooit Blakes boek hebben aangeschaft, is het een troost dat Robert Ridgely en Guy Tudor nu 'van achteren naar voren' zijn gaan werken aan hun vierdelige serie *The birds of South America* en met zangvogels zijn begonnen. Ook het volgende deel zal gaan over zangvogels ('the suboscine passerines'). Daarna volgen twee delen over niet-zangvogels ('nonpasserines').

Beide auteurs hebben veel veldervaring en dat komt tot uiting in de teksten en tekeningen. In de 38 pagina's van inleidende hoofdstukken wordt informatie gegeven over habitats, biogeografie (waarin alle 'endemic centers' worden genoemd), trek en (47) bedreigde soorten. Hierna komen de platen van Tudor die van uitzonderlijke kwaliteit zijn. Hoewel maar 440 van de 724 soorten staan afgebeeld, is het toch vrij gemakkelijk om iedere soort te determineren aangezien de auteurs van elk genus ten minste één soort hebben gekozen en vergelijkingen maken met verwante soorten (die bij de platen worden genoemd). De soortteksten geven niet alleen een op het gebruik in het veld gerichte nauwkeurige beschrijving maar ook essentiële informatie over tot op welke hoogte iedere soort kan worden aangetroffen, habitat, gedrag en geluid (helaas zonder sonogrammen). Bovendien wordt voor elke soort een duidelijk verspreidingskaartje gepresenteerd. Er wordt (vrijwel) geen informatie gegeven over biometrie, broedbiologie of voedsel.

Ondanks dat veel soorten ook uitgebreid staan beschreven en geïllustreerd in gidsen van Colombia, Costa Rica, Hoge Andes, Panama en Venezuela, is *The birds of South America* toch onmisbaar in de boekenkast van iedereen die zich serieus met neotropische vogels bezighoudt. In totaal zal in de vier delen een derde van alle soorten op de wereld aan bod komen. ARNOUD B VAN DEN BERG

J FJELDSÅ & N KRABBE 1990. *Birds of the High Andes*. Apollo Books, Svendborg. 880 pp. 64 kleurplaten. 937 verspreidingskaartjes. ISBN 87-88757-16-1. DKK 700.00.

Dit boek behoort met *The birds of South America* en *A guide to the birds of Costa Rica* tot het drietal prachtige en uitstekend geïllustreerde dikke vogelboeken dat in de afgelopen twee jaar over Latijns Amerika werd uitgegeven. Het is door Deense auteurs in samenwerking

met het Zoölogisch Museum van de Universiteit van Kopenhagen tot stand gekomen. Het boek is extra opmerkelijk omdat men zich bij de keuze van de soorten niet heeft laten leiden door landsgrenzen maar door de grenzen van gematigde (en alpiene) zones van het Andesgebergte. Dit betekent dat alle landvogels van Chili in dit boek worden behandeld (op twee langs de kust voorkomende *Cincludes*-soorten na) evenals alle landvogels van het deel van Argentinië dat ten zuiden van de Rio Colorado (41 Z) ligt. Bovendien komen de meeste soorten van westelijk Peru zo hoog in de Andes voor dat ook zij in het boek worden besproken (een aantal endemen van Noordwest-Peru uitgezonderd).

De begeleidende hoofdstukken geven onder andere informatie over vegetatiezones en een uitgebreide literatuurlijst. De c 2000 illustraties van bijna 1000 soorten zijn van de hand van Jon FjeldsÅ. In de soortteksten wordt informatie gegeven over gedrag, geluid (geen sonogrammen), broedbiologie, habitat en verspreiding en vaak worden verschillende kleden en ondersoorten beschreven. De standaardeditie (met een oplage van 5000) ziet er zeer verzorgd uit. Er is ook een 'collector's edition' (200) en een 'unique edition' (26). ARNOUD B VAN DEN BERG

J P CROXALL (EDITOR) 1991. *Seabird status and conservation: a supplement*. ICBP Tech Publ 11. International Council for Bird Preservation, Cambridge. 308 pp. ISBN 0-946888-19-1. GBP 17.50.

The 3-day Seabird Workshop organized by ICBP in Cambridge, UK, in August 1982 will probably be remembered by most participating seabird biologists as one of the most stimulating international meetings ever held. The more notable results of the meeting were the conception of ICBP's Seabird Specialist Group, and the production of a tome, *Status and conservation of the world's seabirds*, edited by John Croxall, Peter Evans and the late Ralph Schreiber. The bulk of that book, 650 pp, was made up of reviews of status and conservation of seabirds in 39 separate regions. Collectively, these reviews covered much of the world but gaps remained. 2 years after publication of the book in late 1984, took up the task of preparing and editing a supplement.

Included in this supplement are 15 regional reviews of seabird status and conservation contributed by 19 authors. 10 of the contributions fill some of the gaps left by the first book: Arctic Canada, the North American Great Lakes, Baja California, Brazil, Uruguay, Sri Lanka, Malaysia, the Mariana Islands, Heard and McDonald Islands, and Australian Antarctic Territory. The remaining five contributions are either amended and updated rewrites on areas already covered in the first book (British Columbia, California and Indonesia), or detailed treatments of the seabird situation in parts of an extensive area discussed earlier in broad terms (south-eastern and north-eastern USSR). Although varying in scope and depth of treatment, the papers are organized along the same lines, with a review of present knowledge of seabird breeding distribution and status (including trends where known) in

an area first, and then threats to and conservation of the area's seabird breeding population. As in the first book, the papers contain a wealth of previously unpublished information and of data published earlier in obscure sources.

Not surprisingly, the sections on threats to seabird populations collectively convey a saddening picture of damage and havoc wrought by man, either willfully or unintentionally, throughout most of the world. On land through direct exploitation, disturbance, destruction of habitat and introduction of alien animals; and at sea through pollution, overfishing and mortality by entanglement in fishing gear.

Regrettably, the 54 regional reviews published in the first book plus the supplement still leave some gaps: parts of the western Pacific (Philippines, Micronesia, Melanesia and most of New Guinea), the Pacific coasts of much

of Central America, Colombia, India and some sectors of Antarctica. Not included either in this supplement is a comprehensive thematic review on 'Seabirds and pollution' (planned but not included in the first book).

One can only hope that the list of recommendations with respect to regional seabird conservation will soon result in appropriate action benefitting seabird breeding populations. Comprehensive seabird conservation action is indeed urgently needed in many parts of the world, as exemplified by Ko de Korte's contribution in this supplement on the alarming situation in Indonesia. The current seabird situation in many areas calls for concerted action involving motivated individuals, seabird groups, conservation organizations and policy makers.

Any owner of the first book – now out of print – will want to have this supplement. **RUUD VAN HALEWIJN**

Aankondigingen

Bird migration survey in Israel in autumn of 1991 From 10 August to 15 December 1991, the Israel Raptor Information Center IRIC organizes the 13th annual raptor, stork and pelican migration survey in northern Israel, from the Mediterranean Sea coast to the Rift Valley. During the autumn of 1990, over a period of 45 days, 580 000 raptors of 30 different species, 190 000 White Storks *Ciconia ciconia* and 36 000 White Pelicans *Pelecanus onocrotalus* were counted in the skies over Israel!

Experienced birders willing to assist in the survey for a period of at least 3 weeks will get free lodging and food for the length of their stay. Those interested are requested to send a short curriculum vitae including details of their previous experience to IRIC, c/o Dan Alon, Har-Gilo Field Study Center, Doar Na Zfon Yehuda, 90907 Israel, fax number 972-2-932385. Please state the period you will be available.

Speedbirding 1991 Speedbirding 1991 is a 12-month sponsored birdwatch by British Airways steward and birder Charlie Moores to raise funds for the protection of Dominica's threatened rainforest and its two highly

endangered parrot species, Imperial Amazon *Amazona imperialis* (80 birds left) and Red-necked Amazon *A. arausiaca* (down to 250 birds). A reserve has been established under the auspices of the Forestry Division of Dominica but it urgently needs financial support.

Speedbirding 1991 is run by Charlie Moores and the International Council for Bird Preservation ICBP and supported by the British Airways Environment Department. Charlie's challenge is to see 1500 of the world's bird species in 1991 – all during his normal working schedule – and at the same time raise as much money as he can for conservation.

You can support Charlie Moores by sponsoring every bird species he sees. By doing so, you will not only be helping protect the birds and their rainforest habitat but you could also win a 'parrot-friendly' holiday for two in Dominica.

More details on how to support Speedbirding 1991 are on a special sponsor form which can be obtained from: Speedbirding 1991, c/o ICBP, 32 Cambridge Road, Girtton, Cambridge CB3 0PJ, UK.

DBA-nieuws

DBA-dag te Utrecht op 2 februari 1991 Op zaterdag 2 februari 1991 hield de DBA haar jaarlijkse vogeldag, dit jaar voor de laatste maal (in verband met toekomstige functieverandering) in het gezellige, maar in de pauzes toch wel krappe, Botanisch Laboratorium. De dag was met c 160 bezoekers druk bezocht en dat was, gezien het programma, terecht. De vaste sponsor van de DBA, Nuts Ziektekostenverzekering, was persoonlijk vertegenwoor-

digd alsmede aanwezig in de vorm van diverse soorten promotiemateriaal. De dag werd geopend met een voordracht door voorzitter Paul Knolle die in zijn al bijna befaamde humoristische stijl uitweidde over het wel en vooral wee van de nieuwe Nederlandse vogelnamen. De eerste lezing werd gepresenteerd door Piet Meeth en bevatte een imposante serie dia's van, op twee na, alle soorten albatrossen van de wereld, gefotografeerd tij-

dens een reeks van langdurige zeereizen. De lezing gaf inzicht in de complexe soort- en vooral leeftijdbepaling bij deze vogels. Hierna hield de Finse roofvogel- en determinatiespecialist Dick Forsman een zeer leerzaam verhaal over algemene aspecten van roofvogeldeterminatie en over herkenning van een notoir moeilijk duo, Schreeuwarend *Aquila pomarina* en Bastaardarend *A clanga*. In deze lezing werden zowel 'nieuwe' kenmerken gepresenteerd als vraagtekens gezet bij 'oude' kenmerken. Per saldo moet een vogelaar die wordt geconfronteerd met een overvliegende 'kleine arend' echter nog steeds van goeden huize komen om een waterdichte determinatie te bereiken.

Na de pauze, met het gebruikelijke gedrang rond drank, broodjes, foto's, reisverslagen, optische apparatuur en andere handel, presenteerde Dick Forsman een Finse 'mystery bird' competitie. Arnold van den Berg en Hans Schekkerman werden winnaars met 21 goede antwoorden van de 30 dia's, de rest zat veelal onder de 15 en zal zich de komende tijd moeten buigen over de gidsen en fotoboeken om de kennis bij te spijkeren. Volgens Forsman was de serie op 'beginnersniveau' en zou in Finland (waar dit soort competities een ware volkssport is, al of niet dankzij de tot studie uitnodigende lange winteravonden) een aantal deelnemers zeker '30 goed' hebben gescoord. Vervolgens kwam de beroemde Litouwse natuurfotograaf Algirdas Knystautas aan bod, die wij gelukkig konden uitnodigen omdat hij sinds kort in Nederland woont. Zijn reis door de USSR bood een keur aan fraaie landschappen, planten en dieren en interessante toelichtingen over natuurbehoud en -bederf (met als bizar dieptepunt de scheepswrakken in het uitgedroogde Aralmeer). Af en toe misten de 'die-hards' onder het publiek de dia's van achteloos opgesomde 'droomsoorten' maar dit kan in de toekomst gecompenseerd worden door een serie geïllustreerde artikelen in Dutch Birding. Als afsluiting presenteerde Wim Wiegant, in een onnavolgbare stijl, het jaaroverzicht van 1990. Voor het eerst in jaren was dit overzicht zowel compleet als degelijk voorbereid, met als kanttekening dat er toch weer wat weinig aandacht was voor inhoudelijke discussie over problematische gevallen (zoals de vertoonde Bruine Boszanger *Phylloscopus tuscatus* of Raddes Boszanger *P. schwarzi*). De DBA is momenteel in onderhandeling met Wim om hem een 'meerjarig contract' aan te bieden.

De dag werd voortgezet met een borrel in een nabijgelegen café en afgesloten met een diner dat door c 45 mensen werd bijgewoond.

DB-vogellijn: nadere informatie De Dutch Birding-vogellijn is sinds augustus 1989 in gebruik als 06-nummer en levert een substantiële bijdrage aan de inkomsten van de DBA. Uit het toenemend aantal malen dat 'de lijn' gebeld wordt valt af te leiden dat deze bron van inlichtingen onmisbaar is geworden. Desondanks merken wij regelmatig dat het functioneren van vogellijn en inspreeklijn niet voor iedereen duidelijk is. Zo krijgen wij vaak vragen over de lengte van de boodschappen.

Het is belangrijk te weten dat er alleen bandjes van een bepaalde duur in de handel zijn en dat de lengte van de boodschap hierop moet worden afgestemd. Van groot belang is natuurlijk ook het aantal waarnemingen dat via de inspreeklijn wordt doorgegeven. Het is duidelijk: hoe meer waarnemingen er binnenkomen, des te vollediger de informatie op de vogellijn. Hier blijkt evenwel een vrij kleine groep vogelaars blijvend actief. Daarom roepen wij iedereen nog eens op om leuke waarnemingen zo snel mogelijk door te bellen, ook vervolgwarnemingen. Veel vogelaars menen dat een vogel die al enkele dagen of weken aanwezig is (de Rotskruiper!) niet meer hoeft te worden doorgegeven. Men vergeet dat dergelijke vervolgwarnemingen niet alleen voor de vogellijn maar ook voor de waarnemingenrubriek in Dutch Birding van belang zijn: alle gegevens, ook die welke niet op de vogellijn komen, worden vastgelegd. Het is dus uiterst belangrijk alle aardige waarnemingen te melden via 01720-38100!

Wij stellen daar uitbreiding van de DB-vogellijn-service tegenover. De vrijdagavond is sinds kort de vaste avond voor het weekoverzicht. Wie vrijdagavond of zaterdagochtend de vogellijn belt, kan zijn excursiedoel hierop afstemmen; het is belangrijk om niet alleen op de hoogte te zijn van de aanwezigheid van zeer zeldzame soorten maar ook attent te zijn op de doortrek van bv Kraanvogels, Rode Wouwen en Roodpootvalken. Verder zal meer buitenlands nieuws worden opgenomen en zal de lijn consequent het hele jaar door worden bezet.

Wij hopen dat door een betere wisselwerking de DB-vogellijn het plezier in het vogelen (en daar gaat het tenslotte om) extra zal stimuleren.

Verzoeken

Atlas of breeding birds of Madagascar A comprehensive atlas of the distribution of Madagascar breeding birds is currently in preparation. This project is based on surveys of museum collections, relevant literature, unpublished observations and investigations of poorly known areas. We are requesting information on holdings of Madagascar birds in small museums and private collections. We would also appreciate receiving unpublished notes, observations or other suitable material on the birds

of Madagascar. Contributions will be fully acknowledged. Steven M Goodman and Thomas S Schulenberg, Field Museum of Natural History, Roosevelt Road at Lake Shore Drive, Chicago, Illinois 60605, USA, telephone (312) 922-9410; and Olivier Langrand and Lucienne Wilmé, WWF Aires Protégées, BP 738, Antananarivo (101), Madagascar. Please address all communications to SMG and TSS.

Recent WP reports

As from this (April 1991) issue, the 2-monthly review of rare and interesting birds in the Western Palearctic will be published 3 months after the period's end. This means that the review for January and February 1991 will appear in the next (June 1991) issue. All birders are kindly

requested to report their relevant records to the column's compiler, Gerald J OreeI, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam, Netherlands, telephone +31-206730710. Photographs are greatly welcomed as well. EDITORS

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland beslaat voornamelijk de maanden **januari** en **februari 1991**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.

Waarnemers van soorten die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres.

DUIKERS TOT ARENDEN De **Ijsduiker** *Gavia immer* van Goessche Sas Z bleef aanwezig tot tenminste 16 februari. Op 3 januari zat er één bij Scheveningen Zh en van 3 tot 17 februari één langs de Brouwersdam Zh. **Parelduikers** *G arctica* waren in januari aanwezig op de Reeuwijkse Plassen Zh en op de Zevenhuizerplas Zh (twee). **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis* verbleven bij IJmuiden Nh tot tenminste 10 februari (drie), in de Eemshaven Gr van 6 januari tot 2 februari en bij Westkapelle Z op 2 februari. Er was weer een goede oogst van **Grote Zilverreigers** *Egretta alba*. Naast het beroemde exemplaar van de polders boven Nuland Nb, dat daar tot 19 januari werd gezien, waren er exemplaren bij Nagele Fl op 12 januari, bij Zoetermeer Zh op 15 januari (twee),

80 Dwerggans *Anser erythropus*, Den Bommel, Zuidholland, januari 1991 (Hans Gebuis)

81 Koningseider *Somateria spectabilis*, Hoek van Holland, Zuidholland, februari 1991 (Frank Dröge)

82 Witoogeend *Aythya nyroca*, Haarlem, Noordholland, 22 februari 1991 (Arnoud B van den Berg)

83 Siberische Boompieper *Anthus hodgsoni*, Noordwijk, Zuidholland, 6 februari 1991 (Arnoud B van den Berg)

84 Waterspreeuw *Cinclus cinclus*, AW-duinen, Noordholland, februari 1991 (Arie Ouwerkerk)

bij Alphen aan den Rijn Zh op 25 januari, bij Woerden Zh op 1 februari, bij Valthermond D op 20 februari en bij Wageningen Gld op 24 februari. Twee **Zwarte Ibissen** *Plegadis falcinellus* werden gemeld bij Elburg Gld op 13 januari. **Dwergganzen** *Anser erythropus* zaten bij Wolphaartsdijk Z van 19 tot 27 januari (vijf), bij Goedereede Zh op 19 januari, bij Den Bommel Zh één op 19 januari en twee op 2 februari, tussen Borssele Z en Goes Z van 21 tot 26 januari (twee), bij Gaast Fr op 27 januari, bij Strijen Zh van 14 tot 24 februari en op de Plaat van Scheelhoek Zh op 16 februari. Een groepje van zeven **Sneeuwganzen** *A. caeruleus* werd wederom gemeld, ditmaal bij Giekerk Fr op 26 januari. Dezelfde dag was er ook een waarneming van zeven exemplaren bij Nijemirdum Fr. Een **Ross' Gans** *A. rossii* bleef aanwezig op Goeree Zh. **Witbuikrotganzen** *Branta bernicla hrota* werden gemeld in de Eemshaven op 1 februari (vijf) en bij Ouddorp Zh op 24 februari (drie). Een **Zwarte Rotgans** *B. nigricans* werd op 6 januari op de Plaat van Scheelhoek gezien. **Roodhalsganzen** *B. ruficollis* bleven aanwezig op de Kievitslanden Fl en Terschelling Fr tot 1 januari, in de omgeving van de Oostvaardersplassen Fl tot 17 februari (één à twee), in de omgeving van Anjum Fr tot 1 februari (twee), bij Giekerk tot 13 januari en bij Erlecom Gld tot 2 februari. Verder waren er waarnemingen, telkens van twee exemplaren, bij Gaast op 12 januari, bij Yerseke Z op 19 januari, bij Strijen van 20 januari tot 24 februari en in de Workumerwaard Fr op 26 en 27 januari. De **Amerikaanse Wintertaling** *Anas crecca carolinensis* van

de Oostvaardersdijk Fl werd nog op 3 januari gezien. Groepjes **Krooneenden** *Netta rufina* werden gemeld op de Zevenhuizerplas tot 24 januari vijf en bij IJsselstein U op 3 februari 19 exemplaren. **Witoogenden** *Aythya nyroca* werden waargenomen in de Pampushaven Fl op 3 en 4 januari, op het Veerse Meer Z op 23 januari en 4 februari, bij Eindhoven Nb van 3 tot 5 februari, bij IJmuiden op 14 februari en in Haarlem Nh van 22 tot 24 februari. Een als Witoogend doorgegeven vogel op 15 februari bij Utrecht U, werd al snel ontmaskerd als een hybride **Witoog- x Tafeleend** *A. nyroca x A. ferina* en bleef aanwezig tot 19 februari. Dit jaar verschenen bij de Pieren van Harlingen Fr op 24 januari maar liefst twee mannetjes (!) **Koningseiders** *Somateria spectabilis*. Na 26 januari bleef er één over tot 2 februari. Een ander exemplaar dook op (en onder) bij Hoek van Holland Zh en zat daar van 10 tot 17 februari. Na enige jaren van afwezigheid herbergde de Maas in de omgeving van Oeffelt L op 19 februari weer een mannetje **Buffelkopeend** *Bucephala albeola*. Een **Rode Wouw** *Milvus milvus* verbleef rond de jaarwisseling in de Wieringermeer Nh. Overigens waren er Rode Wouwen op 5 januari bij Moergestel Nb, op 4 februari bij Noordwijkerhout Zh, op 23 februari bij Beers Nb, op 24 februari bij Wassenaar Zh en Emmen D en op 25 februari bij Leiden Zh. Twee **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla* bleven lui maar aanwezig in de Oostvaardersplassen tot 26 januari. Het exemplaar van de Voorster Klei Gld bleef tot 17 februari.

85 Zwartkopmeeuw *Larus melanocephalus*, IJmuiden, Noordholland, februari 1991 (Piet Munsterman)

Recente meldingen

STRANDLOPERSTOTALKEN Langs de Philipsdam Z werden op 27 januari twee **Kleine Strandlopers** *Calidris minuta* aangetroffen. Vooruitlopend op het einde van de vorstperiode werd er op 11 februari een **Grutto** *Limosa limosa* gezien bij Katwijk Zh. **Oeverlopers** *Actitis hypoleucos* werden waargenomen op 14 januari bij de Sluizen van IJmuiden en op 1 februari bij Schoorlham, Nh. Op 9 januari vloog een **Middelste Jager** *Stercorarius pomarinus* langs Westkapelle. Diezelfde dag vloog een exemplaar in oostelijke richting over de Westerschelde Z. Enkele **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* verbleven bij IJmuiden. Verder waren er waarnemingen bij Scheveningen, Alphen aan den Rijn en Neuzen Z. In Volendam Nh zat op 11 februari een **Geelpootmeeuw** *L. cachinnans*. **Kleine Burgemeesters** *L. glaucooides* werden waargenomen op Schiermonnikoog Fr op 13 januari, bij het Veerse Meer op 3 februari en bij Ritthem Z op 10 februari. **Adulte Grote Burgemeesters** *L. hyperboreus* werden waargenomen bij Lelystad Fl tot 13 januari, bij de Brouwersdam tot 17 februari en bij IJmuiden op 5 januari. Bij IJmuiden waren overigens nog twee andere exemplaren aanwezig tot 18 januari. Losse meldingen waren afkomstig van Vlissingen Z op 3 januari, de Zevenhuizerplas op 22 januari en Hoek van Holland op 22 februari. In december waren al enkele **Grote Sterns** *Sterna sandvicensis* aanwezig bij de Brouwersdam en ook bij Goessche Sas werden drie exemplaren gemeld. In januari en februari zaten er minimaal vier exemplaren bij de Brouwersdam. Hoewel de aantallen beduidend kleiner waren dan in december bleven de **Kleine Alken** *Alle alle* binnendruppelen. Naast wat verspreide gevallen langs de kust werden er enkele exemplaren in het binnenland gevonden. Bij IJmuiden waren gedurende de eerste helft van januari verschillende vogels aanwezig en op 6 januari was er nog een opleving bij Camperduin Nh met 150 langsvliegende Kleine Alken. **Papegaaiduikers** *Fratercula arctica* werden dood aangetroffen bij Callantsoog Nh op 7 en 15 januari. Meldingen van onvolwassen exemplaren waren er bij IJmuiden op 4 januari en bij de Veerse Dam Z op 8 januari.

ZWALUWEN TOT GORZEN Een exceptioneel vroege **Boerenzwaluw** *Hirundo rustica* vloog op 28 januari over

Doetinchem Gld en op 26 februari vloog er één over Groningen Gr. Bij Noordwijkerhout Zh deden twee **Siberische Boompiepers** *Anthus hodgsoni* een poging tot overwinteren van 12 januari tot 8 februari. Een fikse 'wintergroep' van maar liefst 90 **Waterpiepers** *A. spinolletta* verbleef op 8 februari bij Veenendaal U. Grote aantallen **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* bleven aanwezig in Emmen (40) tot 4 januari, in Assen D (23) tot 6 januari en in Groningen (maximaal 43) tot 18 februari. Op zes andere locaties werden nog in totaal 15 exemplaren vastgesteld. **Waterspreeuwen** *Cinclus cinclus* werden gezien in de AW-duinen tot 22 februari, langs de Postweg op Texel Nh van 7 tot 25 januari en op het Muiderzand Fl op 6 februari. **Humes Bladkonigen** *Phylloscopus humei* konden alvast aan de nieuwe jaarljst worden toegevoegd in de HW-duinen bij Wassenaar tot 3 januari en bij de Blocq van Kuffeler Fl tot 26 januari. **Tijtfjaffen** *P. collybita tristis/abietinus* werden begin januari nog gezien bij Wassenaar, de Blocq van Kuffeler en bij Vrouwenpolder Z. Tot 20 januari werd de **Rotskruiper** *Tichodroma muraria* gemeld op het Hoofdgebouw van de Vrije Universiteit in Amsterdam Nh. Daarna werd tot 21 februari de vogel niet waargenomen op zijn vaste stek maar werd in deze periode wel een paar maal gezien op flatgebouwen langs de Europaboulevard, eveneens in Amsterdam-Buitenveldert. Op 28 januari werden bij Haren Gr en bij Olterterp Fr **Taigaboomkruipers** *Certhia familiaris* gezien. In Enschede O verbleef in januari een groep van 13 **Europese Kanaries** *Serinus serinus*. Van de **Witbandkruisbekken** *Loxia leucoptera* die vanaf 25 november bij Hooge Mierde Nb verbleven was op 13 januari nog één mannetje ter plaatse. Op 25 december was er ook nog een melding bij het Esmeer ten westen van Assen. Bij Hilversum Nh werd van 19 januari tot 1 februari een mannetje van deze soort waargenomen. Ook deze periode verbleven nog vele 100-en **Grote Kruisbekken** *L. pytyopsittacus* in Nederland. Vanaf eind februari werd paarvorming vastgesteld en we mogen aannemen dat er dit jaar op zijn minst pogingen tot broeden gedaan zullen worden. Voor de volledigheid melden we nog de vangst van een late **Dwerggors** *Emberiza pusilla* op 10 november bij Castricum Nh.

Eugène van der Burg, Vliestroom 147, 2401 VD Alphen aan den Rijn, Nederland
Ruud M van Dongen, Albertusstraat 4, 5261 AD Vught, Nederland
Peter W W de Rouw, Warande 23, 3705 ZB Zeist, Nederland

DB Actueel

Dwergooruilen en Vroedmeesterpadden Van eind maart tot in juni lijkt de kans om in Nederland ooit een Dwergooruil *Otus scops* te ontdekken het grootst. Met dit in het achterhoofd werd op 17 maart 1991 de melding uit Zuid-Limburg van een langdurig 's nachts roepend exemplaar dat het zesde geval voor Nederland zou moeten

betreffen (de laatste stamt van mei 1970) door velen serieus genomen. Het bleek echter om een Vroedmeesterpad *Alytes obstetricans* te gaan. Het geluid van beide is dikwijls moeilijk te onderscheiden en bestaat uit een enkele korte fluittoon die c 20 keer per minuut wordt herhaald. Het was dan ook een klassieke determinatie-

fout die al eens op een Duitse grammofoonplaat *Vögelstimmen aus Südeuropa* door C König & G Thielcke (1965) werd gemaakt en zowel in amfibieëngidsen (*A field guide to the reptiles and amphibians of Britain and Europe* door E N Arnold & J A Burton, 1978) als in vogeltijdschriften (Br Birds 77: 87-104, 1984) is behandeld.

De Vroedmeesterpad kan reeds begin maart zingen (terwijl de eerste Dwergooruil in Noordwesteuropa pas in de derde decade van maart is te verwachten) en komt in Nederland alleen in Zuid-Limburg voor ten zuiden van een lijn door Munstergeleen en Jabeek en ten oosten van een lijn door Munstergeleen, Kasen, Bemelen en Gronsveld (*Atlas van de Nederlands amfibieën en reptielen en hun bedreiging* door W Bergmans & A Zuiderwijk, 1986). Waarnemingen elders in Nederland hebben mogelijk betrekking op uitgezette exemplaren. De pad roept voornamelijk 's nachts in bossen, tuinen en steengroeven vaak ver verwijderd van water en is meestal erg moeilijk te zien te krijgen. Zowel bij de Dwergooruil als de Vroedmeesterpad kan de toonhoogte sterk verschillen en de roepfrequentie (1.8-4 s) van de uil komt overeen met die van de pad (*Handbuch der Vögel Mitteleuropas 9* door U N Glutz von Blotzheim & K M Bauer, 1980). Vooral op korte afstand is te horen dat iedere roep van de uil twee keer zo lang duurt (c 0.2 s) als die van de pad en zachter (minder abrupt) wordt aangezet met een zeer korte en nauwelijks hoorbare hoge begintoon. De roep van de pad klinkt daarentegen iets zuiverder, monotoner en 'electronischer' dan die van de uil.

Het is van belang zich te realiseren dat de geluiden van

86 Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus*, Overveen, Noordholland, 17 januari 1991 (Arnoud B van den Berg)

87 Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus*, Noordwijk, Zuidholland, januari 1991 (René van Rossum)

Dwergooruil en Vroedmeesterpad niet voor niets kort, hoogtonig en explosief zijn. Deze geluidskwaliteit maakt het namelijk voor roofdieren moeilijk om de plaats van de geluidsbron te bepalen. Dit is ook de reden dat het vaak verbazend moeilijk is vast te stellen of het geluid vanaf de grond of vanuit de bomen komt en vanaf welke afstand.

Europese terugmeldingen van vogels geringd in Noordamerika

John V Dennis geeft in North Am Bird Band 15: 130-133, 1990, een aanvulling op de Europese terugmeldingen van in Noordamerika geringde vogels die hij onder andere publiceerde in Dutch Birding 8: 41-44, 1986. Eigenlijk zouden deze gegevens bekend moeten zijn bij een ieder die zich mengt in de moeilijke discussie over 'escapes' en transatlantische dwaalgasten. Het blijkt dat zich langzamerhand bepaalde patronen openbaren. Zeevogels, eenden, steltlopers, meeuwen en sterns met drie of meer terugmeldingen zijn Noordse Stormvogel *Fulmarus glacialis*, Vaal Stormvogeltje *Oceanodroma leucorhoa*, Jan-van-gent *Sula bassana*, Amerikaanse Wintertaling *Anas crecca carolinensis* (3), Pijlstaart *A acuta*, Blauwvleugeltaling *A discors* (13!), Amerikaanse Smient *A americana* (5), Steenloper *Arenaria interpres*, Kanoet *Calidris canutus*, Ringsnavelmeeuw *Larus delawarensis* en Noordse Stern *Sterna paradisaea*.

Er worden opmerkelijke data genoemd zoals de eerste terugmelding van de Carolinaënd *Aix sponsa* die een jaar na in North Carolina, USA, geringd te zijn in augustus 1985 op de Azoren werd geschoten. Merkwaardig is een op Fair Isle, Schotland, teruggemelde Amerikaanse Smient die 70 dagen later in Ierland werd geschoten. Een Zwarte Eend *A rubripes* die op 5 september 1970 was geringd in Canada blijkt op 10 februari 1988 te zijn gevonden op Helgoland, BRD (er was reeds een terugmelding van deze soort voor Frankrijk). Een op 18 juli 1986 in New Brunswick, Canada, uit gevangenschap losgelaten Slechtvalk *Falco peregrinus* werd op 24 december 1986 gevangen door een valkenier in Norfolk, Engeland, om 25 dagen later weer te ontsnappen. Interessant is de bij Sevilla, Spanje, op 2 december 1988 geschoten Bartrams Ruiters *Bartramia longicauda* die op 5 juli dat jaar in Michigan, USA, was geringd. Ook curieus is de dubbele terugmelding in de laatste week van augustus 1987 en 1989 op Walney Island in Cum-

bria, Engeland, van een Steenloper die op 1 juli 1987 was geringd op Ellesmere Island, Northwest Territories, Canada. Voorts valt op dat er met uitzondering van een in New York geringde Sneeuwgorst *Plectrophenax nivalis* voor de kust van IJsland, nog geen enkele terugmelding van zangvogels is geweest. De meeste terugmeldingen zijn afkomstig van Brittannië (21), het Iberisch schiereiland (15), Frankrijk (12), Azoren (9), Ierland (8) en IJsland (5). Er zijn één of twee terugmeldingen bekend van Denemarken, FRG, Marokko en Nederland maar geen van de overige landen in Europa.

Invasie van Grote Kruisbek in Nederland

In het najaar en de winter van 1982/83 vond er in Noordwesteuropa een omvangrijke invasie plaats van de Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus*. (cf Dutch Birding 3: 89-97, 1986). In totaal overwinterden er naar schatting 230 vogels, waarvan het merendeel verbleef in de bossen langs de kust van Noordholland.

In het najaar van 1990 beleefde Nederland opnieuw een invasie die bovendien groter lijkt te zijn dan de vorige. De eerste Grote Kruisbekken werden al in de zomer en het vroege najaar gemeld maar pas in oktober verschenen er groepjes. Deze meldingen kwamen voornamelijk uit de kuststreken maar naarmate de invasie vorderde verschenen er ook groepen in het binnenland. Vooral op de Veluwe werden veel vogels gezien. Deze verbleven daar de gehele winter, in tegenstelling tot Kruisbekken *L curvirostra* die al in de zomer in grote aantallen waren doorgetrokken. De Grote Kruisbekken op de Veluwe lijken een sterke voorkeur te hebben voor grote oppervlakten grove dennebossen grenzend aan heidegebieden. Op sommige plaatsen verbleven groepen van 35-50 exemplaren (Deelerwoud, Imbosch, Worth-Rhederzand). Voor het zuidelijke deel van de Veluwe geven lokale vogelwachten een ruwe schatting van 750 tot 1000 individuen. Op de Noord-Veluwe werden c 200 exemplaren gemeld. Een zelfde aantal verbleef in de duinstreek.

Om een goed overzicht te krijgen van deze omvangrijke invasie, wordt iedereen die over gegevens beschikt vriendelijk verzocht deze op te sturen naar: Bert de Bruin, Albertine Agnesplein 8a, 9717 EV Groningen, Nederland; of Ruud van Dongen, Albertusstraat 4, 5261 AD Vught, Nederland.

SWIFT, Objectief het verst.

SWIFT

Niet alleen professionals kiezen voor kijkers van Swift. Maar ook mensen die oog hebben voor kwaliteit tegen een scherpe prijs. Swift staat voor Amerikaans-Japanse toptechniek en een perfecte optiek. De bouw is zeer solide. Vandaar de unieke garantie. Vandaar ook aanbevolen door Vogelbescherming (de Cameo en Audubon). Dat zegt heel wat. Neem eens een kijkje. Dan ziet u 't meteen.

Importeur Benelux:
Technolyt BV Wormerveer Tel. 075-282204

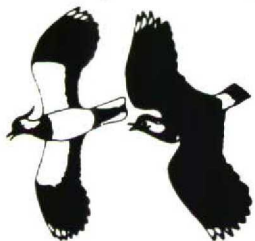
Vår Fågelvärld

Journal of the Swedish Ornithological Society

- 8 issues a year, c. 500 pages
- popular scientific papers and articles on ecology, conservation, field identification, breeding biology, migration etc.
- around half of the articles carry English summaries
- richly illustrated with drawings and photographs, both black and white and colour

Subscription: SEK 120:—, Swedish postgiro 19 94 99-5 or bankgiro 311-1994. Cheques payable to: Sveriges Ornitologiska Förening, Box 14219, 104 40 Stockholm, Sweden. We welcome you as a new VF-reader!

Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift (Journal of the Danish Ornithological Society)

DOFT is the only scientific ornithological journal in Denmark. We publish papers on ornithological research especially in Denmark and Greenland. At least two issues of at least 80 papers each are published annually. Several papers are in English, and all papers include English summaries.

Europe (outside Scandinavia), surface mail
D.kr. 80.00 (approx, £5)

Overseas air mail
D.kr. 100.00 (approx. \$ 10)

Payment should be made on giro account no 7 00 08 39 to Dansk Ornithologisk Forening, Vesterbrogade 140, DK-1620 Copenhagen V, Denmark.

DUTCH BIRDING TRAVEL-REPORTS SERVICE

- When you are planning a birding trip or holiday abroad, ask for recent reports of fellow birdwatchers
- Many items available, in English as well as in Dutch
- Reasonably priced (non-profit base)
- All kinds of bird, nature and travel-reports urgently required

For a free (only p&p costs) catalogue and other information, please contact:

DIRK DE MOES
DARTHEIDEWEG 2
3956 NN LEERSUM
THE NETHERLANDS
TEL: 03430 - 17115

de Wandelwinkel
landkaarten- en
reisboekhandel

voor oa trekking, fietsen, alpinisme,
kanoën, verre reizen en natuurstudie

ook gespecialiseerd in
vogelboeken en
plantengidsen

de Wandelwinkel
landkaarten- en
reisboekhandel

Bergkerkplein 5, 7411 EN Deventer
open di 17m za 10.18 & do 19-21
telefoon
05700-18077

Oriental Bird Club

The Club's region of interest
embraces the entire Indian
Subcontinent, South East Asia, the
Philippines, Taiwan and much of
Indonesia and China.

It is open to all ornithologists throughout the world who share an interest in the region's birds and their conservation.

Members receive two Bulletins and a journal 'Forktail' annually, keeping them in touch with the latest developments in Oriental ornithology.

JOIN TODAY

Membership costs £9 (US \$15) per annum, or for nationals living in countries within the Oriental region £6 (US \$10) per annum.

Write for details or to join (enclosing your fee) to The Membership Secretary, Oriental Bird Club, c/o The Lodge, Sandy, Bedfordshire, SG19 2DL, United Kingdom.

Subscribers to *Dutch Birding* can claim 25% off a *British Birds* subscription.

The monthly journal
for every birdwatcher

British Birds

... full of variety ...
well illustrated ...
always readable .

Why not
give 'BB'
a try?

Ask for a free sample copy from
Mrs. Erika Sharrock, Fountains,
Park Lane, Blunham, Bedford.

Ornithological Society of the Middle East

OSME

- promotes the study and conservation of birds throughout the Middle East
- publishes *Sandgrouse* and two *Bulletins* annually
- maintains a conservation fund to support small-scale projects by members
- keeps a register of important bird sites in the Middle East
- publishes the Turkey Bird Report
 - has run a major expedition to North Yemen

To join (UK fee £7 a year),
write to Membership Secretary,
OSME c/o The Lodge, Sandy,
Bedfordshire, England, SG19 2DL

Laat de ijsvogel u koud?

De ijsvogel wordt bedreigd.
Het **Zuidhollands Landschap**
probeert ook zijn leefgebieden in uw provincie
te behouden. Met uw hulp kunnen wij bedreigde
planten en dieren een kans geven
te overleven. **Help mee.**

NATUURLIJK DOEN.

Knip de bon uit en stuur hem ongefrankeerd naar:
Het Zuidhollands Landschap
Antwoordnummer 646,
3000 WB Rotterdam.
Voor info of aanmelding
bel 010-4135045.

JA, ik steun het **Zuidhollands Landschap** (min. contributie f 25,- p.j.; ik wacht uw acceptgiro af). Ik ontvang een GRATIS welkomstpakket plus 4x per jaar het fraaie tijdschrift "Zuidhollands Landschap".

Naam

Straat

Postcode

Plaats

Telefoon

IS DIT DE TOEKOMST VAN ANTARCTICA?

Antarctica moet onaangetast blijven en Greenpeace voert daar actie voor. Zoals altijd doen we dat zonder geweld. Maar zonder uw hulp zijn we nergens. Word daarom ook donateur van Greenpeace. Uw gift helpt ons echt enorm.

Ik help Greenpeace en word donateur. Als ik minimaal een tientje stort, krijg ik bovendien 4 x per jaar de Greenpeace kwartaal-krant. Deze bon gaat naar: Greenpeace Nederland, antwoord-nummer 10734, 1000 RA Amsterdam.

Bellen mag ook: 020-261877.

GREENPEACE

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

ZONDER UW HULP ZIJN WE NERGENS.

Dutch Birding

Jaargang 13 nummer 2 april 1991 *Volume 13 number 2 April 1991*

Artikelen

- 41 Rare birds in the Netherlands in 1989 *Arnoud B van den Berg, Rolf A de By & CDNA*
58 Wing and tail moult in first-year Brown-headed Gulls wintering in Thailand *Arnoud B van den Berg, W (Ted) Hoogendoorn & Killian Mullarney*

Mededelingen

- 63 Brown-headed Gulls with mirrors on three primaries *W (Ted) Hoogendoorn, Arnoud B van den Berg & Killian Mullarney*
65 Blauwborst in Zwanenwater in januari-februari 1990 *Ruud E Brouwer*

Brieven

- 65 Trek van Waterrietzanger in Europa *Paul Herroelen*
66 Hybride Huismus x Ringmus op Schiermonnikoog in mei 1989 *Gerben J van den Berg & Dick Groenendijk*

Mystery photographs

- 67 Mystery photograph 39: Willow Warbler *André J van Loon*

Recensies

- 70 *A guide to the birds of Costa Rica* door F G Stiles, A F Skutch & D Gardner *Arnoud B van den Berg*
70 *The birds of South America 1: the oscine passerines* door R S Ridgely & G Tudor *Arnoud B van den Berg*
71 *Birds of the High Andes* door J Fjeldså & N Krabbe *Arnoud B van den Berg*
71 *Seabird status and conservation: a supplement* by J P Croxall (editor) *Ruud van Halewijn*

Aankondigingen

- 72 Bird migration survey in Israel in autumn of 1991; Raptors in Israel; Speedbirding 1991

DBA-nieuws

- 72 DBA-dag te Utrecht op 2 februari 1991; DB-vogellijn: nadere informatie

Verzoeken

- 73 Atlas of breeding birds of Madagascar

Recent WP reports

- 74 Recent WP reports *Editors*

Recente meldingen

- 74 Recente meldingen: januari en februari 1990 *Eugène van der Burg, Ruud M van Dongen & Peter W W de Rouw*

DB Actueel

- 78 Dwergooruilen en vroedmeesterpadden; Europese terugmeldingen van vogels geringd in Noord-amerika; Invasie van Grote Kruisbek in Nederland

Dutch Birding

Postal address Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands

Fax address Dutch Birding, c/o IVN (Paul Böhre), Amsterdam, Netherlands, +31-206266091

Editorial secretariat Gerald Oreel (+31-206730710)

Editors Arnoud van den Berg, Tom van der Have, Graham Holloway, André van Loon, Gerald Oreel, Frank Rozendaal and Hans Schekkerman; DB Actueel: Max Berlijn, Ruud van Dongen and Jaap Eerdmans

Photographic editor René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Netherlands (+31-104508879)

Production and lay-out André van Loon (+31-206997585) and René van Rossum

Advertising JanJaap Brinkman (+31-15569353/+31-206851616)

Editorial assistants Klaas Eigenhuis, Ted Hoogendoorn, Edward van IJzendoorn, Karel Mauer and Hans van der Meulen

Subscriptions 1991: NLG 45 (Netherlands) or BEF 900 (Belgium) annually; NLG 50 (other countries inside Europe) and NLG 55 (countries outside Europe). Giro account (Netherlands) 41 48 343; giro account (Belgium) 000 1592468 19; bank account 54 93 32 065 of Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Accounts are in name of Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands. Payment may also be made by Access, Eurocard, MasterCard or Visa credit card. Please indicate account number and expiry date and append signature. Note: This method of payment is not applicable to subscribers resident in the Netherlands and Belgium.

For subscriptions, information and changes of address, please write to: Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands.

Dutch Birding is a bimonthly journal with issues in February, April, June, August, October and December. It publishes articles and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Netherlands and Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region.

Manuscripts should be typewritten with double line-spacing and wide margins on both sides.

A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editorial secretariat.

Dutch Birding Association

Address Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands

Board Paul Knolle (president), Enno Ebels (secretary), Arnold Veen (treasurer), Paul Böhre (public relations), Arnoud van den Berg, JanJaap Brinkman, Roy de Haas, Peter Meijer, Gerald Oreel and Frank Rozendaal

Board assistants Eugène van der Burg, Ron van den Enden, Leo Heemskerk, Ferry Ossendorp, Wim van der Schot, Kees Tiemstra, Dieuwke van der Veen and Peter van der Wolf

Travel-report service Dirk de Moes, Dartheideweg 2, 3956 NN Leersum, Netherlands (+31-343017115)

Dutch Rarities Committee

Address CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Netherlands

Members Arnoud van den Berg (chairman), Pieter Bison (secretary +31-206715783), Rolf de By (archivist), Klaas Eigenhuis, Gerald Oreel, Cock Reijnders, Kees Roselaar and Gerard Steinhaus; SOVON representative: Ruud van Dongen

© 1991 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by Albédon/Klop BV, Postbus 3211, 2220 CE Katwijk, Netherlands